

W. Sluifers Eenzaam huis- en winterleven

<https://hdl.handle.net/1874/40153>

W. SLUITERS
EENZAAM HUIS-
EN
WINTERLEVEN.

Quanto secretius, tanto liberius.

A A N D E N
G U N S T I G E N
L E Z E R.

IK schryf dit niet om eigen lof,
Of dat ik met het myne stoff';
Maar om zoo veelerlei gepraat,
Dat van myn leven omme gaat,
Op dat nu d'een den aar daar van
Goë onderrechting geven kan.
't Is zoo als 't uit myn hert hier vloeit,
Of anders waar my 't dichten moeit;
Maar moeite en arbeid moet van 't myn
Inzonderheit gebannen zyn,
Die wat gewicht'gers hebb' te doen.
't Moet vluchtig van der hand af spoën;
Of anders liet ik 't liever staan.
Myn dichten is myn spelen gaan.

Anagr. HEEL RYM WIL LUST.

W. S L U I T E R S
 EENZAAAM HUIS-
 E N
 W I N T E R L E V E N .

*Perditur haec inter misero lux non
 sine votis.*

INdienge vraagt hoe 't my al gaat
 Hier achter af, en van de straat;
 En of dit eenzaam leven my
 Niet moeilijk in den winter zy?
 Of spreekt m'er als een wonder van;
 Hoe 'k my aldus behelpen kan?
 Of wat ik al den dag door doe,
 Ik zal 't u zeggen. Luister toe:
 'k Ben meest alleen hier in mijn huis,
 Gelijk een kluisnaar in zyn kluis,
 Van al 't gewoel der werelt schuw.
 Mijn keuken is mijn kamer nu,
 Op dat ik geen twee vieren stook,
 En 't eene vrugteloos verrook,
 Of dat men in den winter hier
 Geen haartsteê vinde zonder vier.
 Doch dat men hier geen keuken meen,
 Als daar in digtbemuurde steên,

4 W. S L U I T E R S

Het licht eerst van een enge straat
 Door dobbel glazen heenen gaat:
 Daar 's winters schier de dag weêr daalt,
 Eer dat 'er 't heuglyk zonligt straalt.
 Men ziet nu hier, by wintertydt,
 Door 't bladerloos geboomt heel wydt.
 Ik kan, van felle kou bewaart,
 Hier blyven zitten by mijn haart,
 En zien nogtans, door 't open veld,
 De zon, zoo vrolijk als een helt, *Psal. 19. 5. 6.*
 Haar ommeloop te sneller spoên, *Pred. 1. 6.*
 En flikkren op 't berypte groen,
 En door mijn glaze vensters heen.
 * 't Gemakjen is wel slegt en kleen;
 Maar ligt en lugt is, naer mijn zin,
 Het allerbest sieraad daar in,
 En rekt den dag uit voor mijn werk.
 Dat 's regt de ruimte, die 'k bemerk.

De

* 't Bestek, plaats, en gebruik der keukens werden,
 na ieders begrip, verscheidentlyk verkoozen. Thans
 is het de mode groote keukens, en kleine voorhuizen te
 bouwen, en den buik wyder dan de hanteering uit te
 breiden. Dit maakt geringe ertgenamen. *Tibullus* achtte
 wat grootfeh te sichten, als hy slechts by den haart, in een
 geringen staat, in wysgeerige oeffeningen zonder bezorgt-
 heit mocht blyven. Als zeker Vorst van Vrankryk het
 praalgebouw zyns Hofmeesters beschoude, en zich hoor-
 ren liet, dat hem de keuken veel te klein en te naau voor-
 quam: *Heere*, zeide de Hofmeester, *de kleine keuken heeft*
het huis groot gemaakt. De bequaamheit doet de middelen
 wel besteden en bestieren. Volgens *Guicciardyn* heeft een
 Fransman grooter bequaamheit om iets te winnen, dan
 voorzichtigheit om 't gewonnene te bewaren.

De glinsterende morgenstond
 Brengt hier het goud al uit zijn mond, *

G 5

Wan-

* 't Is niet min fierlyk dan waarachtig van *Erasmus* gezegt; dat onder de goederen der ziele de *Wysheit* het voornaamste is; en dat om dezelve te verkrygen, geen gedeelte des daags daar toe nutter zy dan de *Dageraad*, wanneer de herrezene zonne alle dingen kracht en wakkerheid aanbrengt, en de dampen, gewoon uit de maag op te slygen, en de wooninge des verstands te bezwalken, verdryft en wegvaagt. De ervarentheit leert ons dat weinig morgenuuren grooter vrucht aan de boekoeffeningen dan veele namiddagsuuren toebrengen. Om te slaapen heeft de natuur den nacht gegeven; maar de zonne roept alle soorten van dieren, maar voornamentlyk den mensch, op dat hy zich tot de plichten des levens begave. Wat is dan schandelyker dan dien heerlyken tyd te verwaarloozen, daar de dieren
 de

Wanneer men in de steên noch slaapt,
 En op het bedde in 't duister gaapt.
 Ook ligt noch d'avondzon op 't lant,
 Als in de steên de kaers al brandt.

Hoewel mijn keuken *keuken* hiet,
 Het keukenwerk en geldt 'er niet.
 Ik zet 'er my in 't midden neêr,
 En ben alleen daar baas en heer,
 Met al myn boeken en geschryf,
 Waar by ik maklijk zitten blyf.
 Daar snort geen meid met 't wiel in d'asch.
 Ik heb geen noodt van spyt of vlas,
 Noch dat (al ben ik schoon niet vijs)
 Bequylde vingers mijne spijs
 Betasten of bemorssen gaan.
 Ik stook'er zelf een viertjen aan;
 Het welk geen meid om verre wroet,
 Wanneerze een kooltje hebben moet.
 Ik zit'er by, gelijk een prins,
 En weet voor my al veel gewins
 Uit ieder dag alzoo besteedt,
 Waar van de werelt niet en weet,

Die

de opgaande zon groeten, de vogelen met haare klanken
 verwelkomen, en de olifant aanbidt. Waarom, o dwaas,
 dus spreektze, laatge het beste deel uws levens zoo schande-
 lyk verlooren gaan? Niet lichtze u daarom toe, op datge
 op 't zachte bedt zoudt sluimeren, en daar op het beste deel
 uw's levens verwaarloozen, maar ter koetse uitftygen, en
 met eerlyke zaken verledigen. Zie hier van nader in 't *Zo-
 merleven* op de 26ste bladzyde.

Die slechts naar eer en rijkdom tracht,
En 't beste niet en kent noch acht.

'k Heb arbeid noch bekommernis *Ioan. 6.*
Om spijsze die verganklijk is. *v. 27.*

Ik win geen gelt, geen lant of zand,
En heb daar van ook geen verstant,*
Maar zit en kijk gelijk een kind,
Als iemand roem', hoe veel hy wint,
En oplegt van dien aardfchen slijk, *Hab. 2.*
Of wat hy hier of daar van strijk. *v. 6.*

Ik

* Niet het gelt, noch de winning, maar de begeerte tot rykdommen is de wortel van alle quaadt Die het wel weet te handelen, strekt het tot een goedt, maar den onervarenen tot een quaad gereedschap. In plaats van deze stoffe gebruikten de Alouden andere dingen; namentlyk zy verruilden waar tegens waar, en wierden op deze wyze alles machtig, wat hen tot 's levens onderhoudt nodig was; waar uit klaar te zien is, datze 't gelt gemakkelyk ontbeeren konden. Noch ten huidigen dage gebruiken sommige Ooster en Westindiaanen in stede van gelt hoorentjes en visbeentjes, en verruilen aan de Europeanen hunne waren tegen koraal, yzer, en geringe snuiferingen. Hier uit blykt dat de inbeelding en gewoonte het gout en zilver waardig maakt: want zoo men op de natuur der zake ziet, en het nut der stoffe overweegt, dan heeft het yzer ten dienste van den mensch grooter nut dan het gout in. In aloude tyden bestont door al de werelt de rykdom der volken alleen in vee, en getuigen dat niet alleen de ongewyde, maar ook de gewyde schristen. Van dit vee, by de Latynen *Pecus* genaamt, wierd ook het woord geit afgeleit, also zy dat in hunne taale *Pecunia* noemden, waar van breeder in de *Hoogduitsche Outheden* op de 105de bladzyde te zien is.

Ik denk op gelt en goed op 't minst,*
En arbeide om een groote winst.

Hoe

* 't Is een schandelyk vooroordeel, en een algemeen misverstandt, dat in groote rykdommen alleen het geluk bestaat; daar doch de overvloedt, naer maate van iemants staat, niet tot de gezondheid, het vermaak, of 't gemak kan toebrenge. Dat de geltzucht een wortel van alle quaadt is, hebben wy boyen klaar aangetoont, waarin de Zedeleer, Staatkunde, Wysbegeerte; Godtgeleertheit, Rede en Ondervinding overeenstemmen: Ja hier uit ontstaan alle onlusten zoo onder 't gemeen als in openbaare regeeringen. Derhalven zegt *Horatius*:

Hy dwaalt, die 't hoogst geluk in gelt
En overvloedt alleenlyk stelt,
Wel zalig zyn d'oprechte menschen,
Die wel te vreên in hunnen staat,
Als Baucis en Filémon wenschen
Naer hoger lot, noch overdaadt.
Zich naer zyn staat geruft te voegen
Is rykdom: rykdom is genoeg.

Zo dat die op rykdommen gestelt zyn, en daar na zo gretig jagen, zyn niet vry van kommer en ongenoegen, waar by hen gemeenlyk de gierigheit pynigt, die hen de waterzuchtigen gelyk maakt, en steeds naar verboode dingen doet taalen: waar op de Dichter *Daniel Willink* ziet, daar hy zich dus hooren laat:

Een Gierigaart is steeds gestelt
Op 't zielloos gout, op 't blinde gelt,
Door recht verkregen of gewelt.
Ik schat hem om zyn groote gaven,
Als een met waterzucht gekwelt,
Die naer verbode dranken helt,
En drinkende noch meerder zwelt,
En minder 't dorstig hart kan laven,

Hoe zalig leeft de mensch voor Godt,
 Wat heeft hy een gelukkig lot,
 Die, dag by dag, niet van veel goud,
 Maar van zijn leven reekning houd,
 En t'zaam verlies en winst daar van
 Slechts wel te boeke zetten kan!
 Ik haal my zelf niet gaern van all's
 Noch al de werelt op mijn hals;
 Ik moet mijn zelven machtig zijn,
 En heb genoeg te doen aan 't mijn,
 Dat Godt wel niet met machtig gelt,
 Maar met een beter loon, vergeld:
 Godt geeft zijn gunstgenooten vreugt, *Pred. 2.*
 En wijsheit, die de ziel verheugt, *v. 26.*
 Terwijl hy 't zondig wereltsch wigt,
 Welk 't aardisch alleen aan 't herte ligt,
 Geeft bezigheid; om met verdriet
 Te zaamlen 't geen hy nooit geniet.
 Iscarjot hou zijn beurze zelf, *Ioan. 12.*
 Indien ik maar, met d'andere elf, *v. 4. 6.*
 Te pas kom by dien ryken buit,
 Die niet was voor dien snooden guit.
 Wat is de winste los en slecht,
 Indienze niet wordt aangelegt *1 Tim. 6. 19.*
 Aan vatten grond en blijvend goed, *Heb. 10. 34.*
 Voor roeft en diefstal wel behoed, *Matth. 6. v.*
 Dat nooit zich weêr verteeren laat *20.*
 En zelfs in 't sterven met ons gaat. *Luc. 12. v.*
 Het is doch niet in d'overvloed, *15.*

Dat

Dat iemant leve van zijn goed.

Wie 't *klein*, dat *rein* is, hebben mag,
Schuwe als een pest veel ommeslag.

Zoo 'k matig my van 't mijn kan voën,
Wat hebbe ik dan zoo veel van doen?

Dunkt iemant, dat ik leef te slecht,
Die kent mijn leven noch niet recht.

Ik hou dus al wat heerlijk staat.

'k Eet maal op maal schier warm gebraad:

En zelden is mijn ditch zoo kaal,

Of dit geniet ik tot onthaal.

'k Heb ook iet anders voor een gast,

Maar warm gebraad gaat meesttijds vast.

Doch weet, dat al het braadwerk zy

De rooster, die my hangt naby:

Dien grijpe ik by zyn steele straks,

En zett' hem met min ongemaks

Hier by my op de koolen neêr,

Dan of zich 't spit hier wende en keer'

Met al 't geratel en gezwier,

Dat daar by hoort rondom het vier.

Een kook, gerooſt op koolen, was 't ^{1 Kan. 19.}

Daar Godts Propheet op ging te gast, ^{5. 6.}

Ja die hem zelfs een Engel bragt;

En 't word'er als wat groots geacht.

De waterflesſche stond'er by;

En dit was al de lekkerny.

Wel, wát zou my dan overgaan,

Dat ik my met zoo veel gebræen

Niet slechts van koeken, maar van vlees,
 En alles, niet vernoegt bewees!
 De honger kost den mensch niet veel,
 Maar d'eerzucht en een lekkere keel.
 Een ander kookt my zomtjits iet,
 Maar dat gebeurt zoo dikwils niet,
 En allermintst voor my alleen,
 Die met het minste ben te vreên,*

En

* Het zelfde heeft ons de Heer *Bogaert* dus uitgebreidt :

Vergenoegt en stil te leven,
 Zich te voegen naer den tydt,
 Kan de mensch zich zelve geven,
 Die zich om zyn lot verblydt.
 Die, wanneer hy is gezeten
 Aan een' oversobren dish,

Echter

En alle werk, dat my niet roer',
 Zoo veel ik kan, hou van mijn vloer.
 Geen spijs die my beter lust,
 Dan 't geen my hier best laat in rust.
 En niet veel loopens en gedruis
 Behoeft te brengen in mijn huis.
 'k Eet alles wat my lust of smaak',
 Zoo lang ik naer niet anders haak',
 En, graag van maag, met mijn gebraad
 My zelven dus vernoegen laat.

Ik zett' daar op een dronkje wijn,
 Die van de slechste niet moet zijn,
 Maar die het herte van een man *Psal. 104.*
 Verheugen en verquikken kan. *v. 15.*

'k Drink buiten maaltijd niet met al;
 Maar 't heeft by 't eeten goeden val,
 Dat ik een glaasje twee of drie
 My zelven uit mijn wijnflesch biê.
 Niet dat ik ben tot wijn heel graag,

Maar

Echter Gode dankt vóor 't eeten
 Met een diepe erkentenis,
 Zal in 't minst niet lekkertanden,
 Nimmer wenschen hoofsche spys,
 Of om kost uit vreemde landen,
 Toebereidt op zulk een wys.
 Hoe gelukkig zyn de menschen,
 Die te vreden met hun lot,
 Nooit naer ydle dingen wenichen,
 Maar alleen den waaren Godt
 Voor zyn' milden zegen loven,
 Die de Stichter is der hoven.

Maar om de zwakheit van mijn maag; 1 Tim. 5.
v. 23.
Tot koeftring van mijn magre huid,
Zoo leppe ik 't * met verpozing uit:
Mijn dunne biertje warmt geen borst;
Het dient alleenlijk voor den dorst.

Al rust men hier niet staag veel toe,
Men word goed brood niet lichtlijk moe,
Al eet men 't zelve ook dag by dag,
Dat hebbe ik hier van allen slag,
't Zy bruin of wit, of goe biskuit,
(Daar blijft de mufschimmel uit)
Met boter, versch en van de mey,
En kaas wel drie of vierderley.

Ik voeg'er my in alles na,
Dat ik niet daaglijks kooiken ga,

H

Ik

* Een matigen dronk wijns over tafel, is zo geoorlooft als gezond, maar over hoeft en ooren in den wijngaart te willen stappen, is het doen der dolle wijngodisten. Dies alle dingen op zijn mate, tijd en plaats. Niet zoo dienstig, en aangenaam als 't vuur, maar in een pop geleid, en ten venster uitgeworpen, zal 't lichtelijk een huis in brand steeken, en een geheel huisgezin bederven. Derhalven de rechte nuttigheit derzelve, aan den wijzen, verhoogt ons *Horatius*:

De wijn, als ze in geen overvloed
Gebruikt word, is den wijzen goed.
De droefheid kan ze van hem jagen,
De zorg verzagt zy op haar beurt;
Gelijk de zuide wind by vlaagen
De dikke en bruine wolken scheurt.
De wijn zal nimmer zulk een' krenken,
Die zich van Pallas in laat schenken.

Ik kies geen spijs dan van zulk slag,
 Die 'k zonder toefstel hebben mag;
 't Geen gaar gekookt leit in d'azijn,
 't Zy van den os of 't jonge zwijn,
 Het geen ik haast te braaden weet,
 Of koud maar uit den wijneek eet.
 Wat me uit een eekjen eet, verfrischt,
 En word gemaklijk aangedischt.
 Dat 's kost, als Boaz had ter hand, *Ruth. 2.*
 Waar meê hy op zyn koorenland, *v. 14.*
 Slechts met wat brood en met gerooft,
 D'ootmoed'ge Ruth verzaad en trooft,
 Noch hebbe ik spijs, die 'k warm en heet
 Ter vlugt hier aan te rechten weet,
 't Geen in een tinne stoofpot leid,
 Die hier geduurig staat bereid
 Met vleesch gefaufst door specery,
 Die 't van verderven lang bevry,
 Welk aardig en voortvaerdig dan
 Mijn pot en schootel wezen kan;
 Doe 'k maar alleen den dekzel op,
 't Ruikt keurig, geurig, vleesch en sop.
 Dan, dunkt my, is mijn tafel rijk,
 Indien dat ik, of mijns gelijk,
 Zich daar niet mede lijden kond',
 Het waar wel groote schande en zond.
 Elias disch is niet ontbloot, *I Kon. 17.*
 Als hem de raven vleesch en brood *5, 6.*
 Toebrengen daar hy eenzaam zit,
 En schept een friffchen dronk uit Crith.

Elifa slaat, op zyn manier, 2 Kon. 4.
38 &c.
Den grooten moespofst haast te vier,
Waar van die groote Godtspropheet
Met zijn prophetezoonen eet.
Al heeft men weinig, als men 't oog
Hest * dankbaarlijk tot Godt om hoog,
Die 't geeft en zegend, dan is 't veel,
De zielsmaak ga doch voor de keel.

H 2

Hoe

* Maar hoe menigmaal ziet men het tegendeel. Wy nemen Gods weldaden aan, gelijk de zwijnen den eikel, knorren tegen den boom, die haar dien geeft, zonder eens naar den hemel op te zien, en dien grooten uitdeelder te erkennen. Wy gaan geboogen, aard- en nagelvast, op deze groove en lompe hooftstoffs, die wy gemengt en gemeen met de beesten, dommelijk, zonder opmerking van hooger dingen, drukken, en betreden. Wel te recht is dan d'ondankbaarheid als een scherpe Noorderwind, die de wateren van Gods liefde opdroogt, die door een bytscherpe lucht de menschen van haar jaagt. Zie in tegenstelling, hoe dankbaar onzen Dichter zijnen geeft doorgaans hemelwaarts opheft, en de noch aan de aarde vastgekluiserde stervelingen aanspoort: Dat onder alle lichamelijke schepselen niemant God kan prijzen, dan de mensch, en onder alle de menschen kunnen hem de geloovige alleen met bevalligheid loven, en hunnen lof alleen word van God aangenomen Zo dat zijne klemreden met den wijzen *Seneca* evenaren: Dat een wijs man alles by zich zelve zal overwgen, hoe veel hy ontfangen heeft, van wien, wanneer, waar, op wat wyze Hem is bekend, hoe veel elk ding moet gewaardeert worden: want een dwaas, hoewel hy van goede wille is, geeft of minder weder als hy behoort, of niet op zulk een tijd of plaats, als hy behoort: hy
giet

Hoe dikwils wenschte ik, met gezucht
 Onlangs geleên, in onze vlucht*,
 Dat ik, verlostuit zulk een noodt,
 Hier eeten mogt een stukje brood, †
 In plaats van alle vleesch en visch,
 Die 'k daaglijks aan mijn vrienden disch,
 Genieten mogt in overvloed!
 Zou 'k nu dan door een los gemoed,
 My steeds met lekkernyen voên?
 Neen: 't kan my vry wat minder doen.
 Waar toe mijn disch zoo overlaên,

Dat

giet uit, en werpt weg, dat hy behoorde wederte geven: derhalven niemant kan dank wedergeven, als de wijze: maar de dwaas is dankbaar, naar dat hy weet, of gelijk hy kan: de wetenschap ontbreekt hem meer, als de wille. De wijze zal alles onder elkander vergelijken, of iets grooter of minder zy, hoe wel het zelve zy, van tijd, van plaatze, van oorzaake. Ik ben dankbaar, niet op dat een ander my te gereeder iet doen zoude, door een voordaad verwekt zijnde, maar op dat ik een gantsch geneuglijke zaake doen zoude. Laat ons dan geloven, dat'er niet eerlijker zy, dan een dankbaar gemoed. Dat zullen alle steden, alle volkeren uit Barbarische landen roepen. Zy zullen alle met eenen monde bevestigen, dat men de welverdiende moet dankbaarheid bewijzen: hier in is het onstemmig volk eenstemmig.

* Dit ziet op de overheersching des Munsterschen oorlogs, in 't jaar 1665. hier achter nader uitgedrukt.

† De natuur kreunt het haar heel weinig, of het rogen of wittebrood is; of het water, uit een rivier, of door ys koel gemaakt is. Zy gebied alleen, dat de honger geboet, en de dorst gelest word. Niets is'er zo onlietlijk, of de honger zal het lieflijk maken.

Dat ik my zelve zou beraân,
 En twijfflen; wat van allen my
 Op 't smaaklijkst of vermaaklijkst zy!
 Genoegzaamheit is 't beste deel.
 Wie veel begeert, ontbeert ook veel.
 Ik heb genoeg; waar toe de rest?
 Ik wil gevoed zyn, niet gemest.
 Waarom doch voor 't gewormte in d'aard
 Aan 't lichaam zoo veel vets vergaart:
 Hoe lekker gaat de pier te gaff,
 Daar ze aan gemeste buiken brast!
 De mensch, die zo veel spijs verdoet,
 Word zelf een spijs die wormen voed.
 O! waar 't gemoedt hier door beroert,
 En gulz'ge lust wat ingesnoert!
 Een beest weet maat in spijs en drank,
 En wil, al preft men 't met bedwank,
 Niet meer dan zijn natuur het raad:
 Leert noch een reedlijk mensch geen maat? *

H 3

Geen

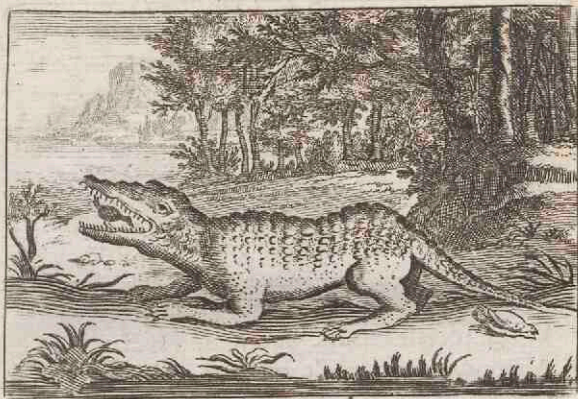
* Op welk inzicht de Kardinaal *Bona* met leetwezen
 uitboezemd: O schandelijke en verworpen slaverny des
 buiks! ô onverzadelijke begeerlijkheid! De natuur heeft
 u een klein lichaam gegeven, en gy overtreft nochtans
 in graagte de groffte en gulzigste dieren. Een Stier word
 verzadigt met het afweiden van weinige bunderen lands;
 een eenig bosch voed veele Olifanten; en u dunkt de
 heele waereld te klein. Al wat'er in de lucht vliegt, al
 wat'er in de wateren zwemt, en al wat'er in de bosschen
 schuilt, het is u niet genoeg. Gaat in u zelve, meet
 eens hoe groot uw lichaam is, vraagt het uw maage. Gy
 zult zien, dat u de overdaad niet noodig zy. De natuur
 is met weinig, en d'overdaad nergens mede vergenoegt.

Geen dier is, naer vervolg in al,
 Van keel zo eng, van buik zoo smal,
 Geschapen, als de mensch. Dat hy
 Dan ook van allen matigft zy.

Gedenk, dat een geringe difch
 De moeder van gezondheid is,
 Daar gulzigheit en overdaad
 De voester is van alle quaad,
 Zoo datze ziel en lichaam deert,
 En dood'er meer dan 't * oorlogszweert.
 Veel lekkerny bezwaart de maag,
 En maakt de menschen loom en traag,
 Zoo dat hy lust noch moed en heeft,
 Nog naer iet heerlijks tragt of streeft.
 Het fchip met ballast overlaân
 Komt in 't gemeen te trager aan.
 Zoo 'k van twee quaden kiezen most,
 Te veel of al te weinig kost,
 Ik koos, tot soberheits gebruik,
 Een *holle* voor een *volle* buik.

Een

* 't Is bekend, dat de flappe honger de reden is, van zo veel vlijt aan te wenden, om door konft de lust weder aan te prikkelen, wanneer de natuur te kort komt. Dit heeft de eerste grond geleit tot overdaad; en zo veel buitensporige uitvindingen, die meestendeel maar dienen om de vermaaklijkheden wat te koesteren en te streelen, wijt ze aan de gezondheid, noch het leven iets kunnen te weege brengen: in tegendeel zien wy, dat in alle groote steden, berugt door toevloed van menschen, en dagelijksche oefening van desselfs overdaad, de gevaarlijkste ziekten meest in zwang gaan.

Een holle buik deugt noch tot ict, .
Een volle buik * tot min als niet,

H 4.

Dan

* Hier op slaat dit Zinnebeeld: *Zig zelfs quaad, niemand nut*, alwaar de Ridder Kats van zegt:

Hoe geeft zig menig mensch tot alle vuil gebruik,
En al dat maar alleen ten dienste van den buik.

't Geen de meergemelde Dicher *Bogaert* dus uitbreid:

Zoudt gy om hooffsche lekkernyen
Wel nadeel aan uw lichaam leyen,
Verdoolde mensch, waar wenicht gy om?
Zie eens, met wat gevaar van stikken
De Trochilos zyn aas komt pikken:
De lust maakt hem verblindt, en dom,
War kan u d'overdaadt toch geven
Als geilheit, en een pynlyk leven?

Dan tot ontsteking van de lust,
 Die beter dient te zijn gebluft,
 Daar me overdadig brast en slemt,
 Daar gaat de vleeschlust ongetemt.
 Hoe veel aanlokking, wat gevaar
 Lijdt d'onbesmette kuisheit daar!
 Maar matigheid in spijs en drank
 Hou best het weeldrig vleesch in dwank,
 Men vliegt veel lichter van der aardt,
 Indien de buik ons niet bezwaart.
 Waarom de keel dan zoo getergt?
 Waar toe den buik zoo veel gevergt?
 Als ondertusschen 't eel gemoed
 Daar by zoo weinig word gevoed.
 Ik neem alzoo mijn vleesch slechts waar,
 Als die niet gaern heel vleesch en waar.
 Het voorbeeld aller matigheid
 Heeft nooit op spijs veel toegeleit;
 De spijsze, die hem best kon voên, *Joan. 4. v. 34.*
 Was, dat hy 's Vaders wil mag doen.
 Dat koos hy voor gezoôn, gebraân,
 Ook als hy elders was gegaan.
 Het bleek wel, dat hy 't noô verdroeg *Luc. 10.*
 Dat me om hem zoo te haarde floeg, *40, 41, 42.*
 En zoo veel moeit hadde om de keel,
 In plaats van 't beste zieledeel.

Ik hou doch van geen lekkertant,
 Die, met een al te slaaffsch verstant,
 Geen zoeter smaak aan tafel heeft,
 Dan die de spijs zyn tonge geeft.

Volop is alles toebereid,
 Daar God met spijs en vrolijkheit *Hand. 14. v. 17.*
 Het hert vervult. Hy zy gelooft,
 Die my daar van ook niet berooft.

Mijn disch is naar mijn eigen zin:
 Mijn boekkraam heeft de plaats half in,
 Daar staan dan mijn gerechten by,
 Slechts op 't servet, aan d'andre zy.
 En 't is met min bekommernis,
 Dan, daar men 't zilver op den disch
 Zorgvuldiglijk in order schikt,
 En 't lange tafellaken strikt;
 Daar zoo naauwkeurig wordt gelet,
 Waar elk geregte wordt gezet;
 Daar alles eerst het oog vermaakt,
 Eer dat het eens de keel genaakt,

En juist in zijn byzondre leên
 Moet naer de konst zyn voorgesnéen?
 Daar op den prijs van kostlijkheit
 Met alle kracht word toegeleit;
 Ja daar men speurt in ieder dink,
 Dat me ook met eertzugt eet' en drink',
 En zorg hebbe, om naer 't nieuw fatsoen,
 Zoo wel als naer behoef te doen.

Ik trotsche alhier, met mijn onthaal,
 De keur van trotsche tafelpraal,
 Met alles wat, zoo dom en blindt,
 Der menschen dertelheit verzint:
 Ik hebbe in alles mijn gerak;
 Ik rekene alles tot gemak,
 En vinde, naer mijn wensch en lust,
 By kleine rusting groote rust.
 Mijn viertje, dat ik hebbe alleen,
 Verwarmt my zoet door al mijn leên:
 Ik heb 't zoo gaerne in mijn gezicht;
 Dat 's meê zoo goed als een gericht:
 Wat helpt gebraad van tam of wilt,
 Als me aan den disch van koude trilt?

Ik weet, naer mijn geringen staat.
 Voor slaafsche moeilijkheden raad.
 Men brengt my reis op reis alhier
 Geen ketel voor myn neus op 't vier;
 Men maakt mijn vaten allegaar
 Met eens ter week gemaklijk klaar.
 Onnodig is 't dat ik mijn huis
 Om 't cen of 't aâr deurloope of kruisf';
 'k Heb

*k Heb alles by der hand zoo fraai,
 Mijn brandhout, kelder en schappraai,
 Mijn water, dat ik met een kraan
 Laat uit een rein lampetje gaan,
 Daar ik mijn handen onder wasch*,
 En vaerdig spoelen kan mijn glas,
 Mijn toegestopte flesch met wijn
 Hoeft staag niet voor de ton te zyn,
 Als daar men roemers van een oort
 Met eene teug zet overboort.

Al

* Zindelijk en rein van handen, zijn dingen, naer de maat en regel van alle werk, dat op zijn tijd moet gedaan worden. De Algever heeft gewilt, dat wy eeten met de handen nemen, en niet met de lippen, gelijk de beesten zouden grijpen: want indien zulks was, de lippen zouden ongetwijffelt zo dik worden, dat het ons onmogelijk zou zijn veritaanlijke galmen te slaan. d'Ervarentheid heeft dit doen zien, dat luiden met dikke lippen niet klaar, maar ononderscheidelijk spreken. Dit eten met de handen te nemen, is't niet alleen, maar al wat in iemands inbeelding kan vallen, word'er door bedreven: en dat men vreemt zou mogen rekenen; daar yzer en staal door'er dagelijks gebruik, afnemen, worden zy nochtans nimmer verkleint, noch weten van geen verslijten

Aangaande 't wasschen der handen voor de maaltijd, is een aaloude gewoonte: zy heeft een zoekere verbeelding op de alderheiligste en laatste maaltijd van onzen Heere Jesus, met zijn leerlingen gehouden. En hierom is zulks in gebruik geraakt, op dat, indien mogelijk eenige haat, nijd, of schande in iemands gemoed mogt zitten, hy dezelve daar uit werpe, eer hy toetreed om de spijs te nemen. Want waarlijk, indien de spijs met een onbevlekt gemoed genuttigd word, strektze tot het alderheilzaamste voedsel.

Al wat tot mijn gerief maar dien',
 Dat hebbe ik in een ommezien;
 Zoo dat ik, met fatsoen en eer,
 Hier nu kan wezen knecht en heer.

Mijn woning is beknopt en klein:
 Ik heb'er alles dicht by een.

't Is alzoo licht eens omgetast,
 Als iet aan meid of knecht belast:
 Zoo 'k nu en dan eens op moet staan,
 Zoo wasse ik onder dies niet aan:
 Mijn lijf en leden worden stijf,
 Zoo 'k al den dag door zitten blijf.
 Mijn werk dijt daarom even wel;
 Zulk opstaan is voor my als spel.
 Het stoort veel min een goê gedacht,
 Dan spreken, alwaar't noch zoo zacht.

Al doe ik zelf mijn deur eens op,
 Indien'er de een of de ander klopp',
 Daar is geen schaâ, maar voordeel by,
 Want niemant komt'er dan om my.
 Geen mensch zet naer mijn huis zyn voet,
 Dan die my zelve spreken moet.

Waar toe dan eerst door meid of knecht
 My ieders boodschap aangezegt?
 Nooit gaf ik iemand door mijn meid,
 Maar altijd door my zelf bescheid.
 Nooit voerde ik hier zoo groots gebiedt,
 Dat ik aan iemand zeggen liet,
 Mijn heerschap zit noch aan den disch,
 Komt weer als 't na de maaltijd is.

Al jaagt men my van tafel op,
 Of dat men my van 't bedde klopp';
 Indien ik iemand wel mag doen,
 't Kan al het ongemak vergoën.

Is 't moeite dat ik 's morgens hier
 Ontsteek mijn eerste licht en vier?
 Zulks hebbe ik lang al zelf gedaan;
 'k Liet daarom nooit mijn meid opstaan,
 Die hier zo vroeg geen werk en vint,
 Dan datze slechts een draadje spint,
 Of maakt, met noodeloos geboën,
 Alleen zich zelve wat te doen,
 't Slaapt alles vry van boven neer,
 Als ik wat vroeg ben in de weer.
 De meeste stilte, en 't minst geraas,
 Is, dat ik zelf mijn vier opblaas.

Zoo 'k 's nachts wil, dat mijn kaerse brandr,
 Ik heb mijn vierslag zelf ter hand,
 Daar kom ik maklijk meê te recht,
 Indien ik daar toe meid of knecht
 Van 't bedde afriep, dat had geen aard,
 En naauwlijks waar 't de pijnne waard.
 Mijn hand, die zelden zich verroert,
 Dan als ze slechts de penne voert,
 Gevoel ten minsten datze leeft,
 En tot mijn dienst vijf vingers heeft.

Het zy, hoe 't zy, 'k heb minder moeit',
 Dan of mijn vryheit was geboeit,
 Zoo dat ik, reis op reis weer aan,
 Mijn dienstboôn achter aan moest gaan,

En

En zien in alle hoeken toe,
 Hoe dat men 't maake, of wat men doe,
 Men zy van dienstboôn opgepast,
 Maar 'tis, mijns oordeels, meeder last,
 Dat me altijd haar oppassen moet;
 Het welk een man te noode doet,
 Dien 't al te slaafsch dunkt zijn bemerk
 Te nemen op zoo slecht een werk,
 En die zijn tijd te kottlijk kent,
 Dan dat 's hier toe zy aangewent.
 Ik zou by zulk een dienst veel eer
 My achten knecht te zyn, als heer,
 En vinde, (zoo ik 't recht uit zegg')
 Veel meer werks in, als uit de weg.
 Ik moet alleen doch doen al't mijn,
 De rest zou slechts het haare zyn.

'k Zitte aan mijn disch nu als een heer,
 En ben aldaar van geen ding meer
 Gedient, als dat ik zelve dan
 My naar mijn zin best dienen kan.

'k Hebbe eens voor al, om last t'ontgaan,
 Mijn wintervoorraad * opgedaan;

Zoo

* Een huisvader, heeft eener niet qualijk gezegt, behoorde tegen den winter zijn gezin met vijf B te voorzien, namentlijk, bedde, bier, brood, boter, en brand: en dat een degelijke huisvrouw zorg dragen moet over vijf K. kinderen, kamer, koken, kelder, en kleeren. Doch onzen Schrijver heeft, naer 't overlijden zijner waarde huisvrouw, de zorge alleen op zich genomen.

Zoo dat ik niemand vroeg en laat
 Hoeve uit te zenden langs de straat,
 Om my te koopen dit en dat.
 Ook woone ik in zoo fraay een stad;
 Men brengt my meer te huis om niet,
 Als ik'er immer koopen liet.

Wanneer mijn maaltijd is gedaan,
 Dan moet'er't vrolijk zingen aan;
 Zoo dat het luide Psalmgeklank
 My meer verheugt dan spijs of drank:
 Dan denke ik by my zelf alleen;
 Hoe kan natuur ook zijn te vreên
 Met zulk een kleintje naar haar zin.
 En rechte wijsheit met noch min,
 Die al wat overtollig is,
 Wel achten kan voor hindernis!

Waar toe voor my zoo veel beslag!
 Al't kookken, smookken, als den dag!
 Ik hebbe een spijze, die ik eet, *Ioan. 4. v. 32.*
 Die ieder een niet kent of weet.
 Zoo die my maar wel smaaken kan,
 Wat vraage ik naer al't ander dan?
 Zoo 'k, zonder veel gestoort te zijn,
 Dus vry mag blijven by het mijn',
 Weet dat my zulks dan inderdaad
 Voor eeten en voor drinken gaat.

'k Ben met mijn kleintje wel gediënt;
 En komt my onvoorziens een vriend,
 Ik krijg'er licht noch zoo veel by,
 Dat hy genoeg verzadigt zy:

Goê gasten vinden licht hun deel,
En quade gasten doch te veel.

Maar in 't gemeen, zoo als de waart,
Zijn ook zijn gasten meest geaart.
Men neemt hier 't myne al gaerne in daak,
En komt hier nooit om spijs of drank,
Mits hier gantsch weinig is te doen
Met 't geen alleen de buik kan voên.
Ik houd hier nooit een drinkgelag;
Maar haal wat Dichtjes voor den dag;
En daar en lust geen teerbroêr an:
Hy krijgt'er licht het buikwee van,
En houd de beste rymery
Voor lymery of mymery.
Is dan 't Gedicht wat ruim en lang,
Hy zit in eng en kort bedwang,
En overpeinst het middel vast
Om van 't geteem te zyn ontlast:
Of, toeft hy wat, hy raakt door 't rijm
Schier heel in slaap of half in zwijm.
Hy denkt; is dit hier 't best onthaal?
Dat komt geweldig slecht en kaal.
Zulk volkje gaat daar 't kanlit klapt,
En daar me uit andre vaatjes tapt.
Al vloeide een Dicht noch eens zoo glad,
Zy houden 't met het vloeyend nat.
Men krijgt daar van wat meer in 't lijf,
Dan van mijn bullen en geschrijf.

Doch wat ook iemand laake of prijs',
Ik hou doch huis op mijne wijs,

En schaff' mijn spijs en drank met maat,
 Maar al te noode in overdaad.
 Die geeft en opzet 't geen hy heeft,
 Is immers waerdig dat hy leeft.*
 Het hert is 't best geregt van al,
 Dat elk hier by my vinden zal,
 Met nooddruft voor gezonde liên,
 Waar mede ik altijd ben voorzien.

Uitheimliche koft, van ver gebragt,
 Komt hier niet eens in mijn gedagt.

I

Zend

* Op zodanigen vriendenmaal kreeg zeker gaff zijn
 genoegen; die van eenen nieuwsgierigen gevraagd wierd,
 of hy aan 't huis van zijnen vriend wel onthaalt was?
 gaf hem dit deftig befcheid: *Ja mijn Heer, want daar
 fchoot noch wat over.* Zulk een antwoord is den Moey-
 allers leerzaam: Dat elk met een ander brokt, laat ze
 het te zamen eten; want luttel onderwind, baart geen
 kleine rufte.

Zend iemand my van zelfs iet meê,
 Dat, als wat raars, komt uit de zee,*
 Ik neem 't in dank, en 't smaakt mijn mond,
 Maar zoo 't my niemand t'huis en zond,
 Ik dacht'er 't heele jaar niet om.
 Zoo dat het my heel vreemt voor kom,
 Als 't volk, dat gaerne maakt goê fier,
 My vragen mag; hoe maaktje 't hier,
 Daar zulks niet wel te krijgen is?
 Als of een versche Berkelvis, †

Of

* Dit ondervinden we dagelijks:

Hoe d'aarde en zee doorzocht werd, en doorgrond,
 't Is niet genoeg, 't voldoet geen' menschen mond.

En dat ieder landstreek zijn behoorlijk voetsel ver-
 schaft, toont de Dichter *Bôgaert* hier op:

Wat is beter als genoeg?

Wat is beter als geruft

Zich naer tijdt en plaats te voegen,

En te smooren vreemde lust?

Ieder plaats heeft Godt gegeven

Daarze zich meê voeden kan:

't Velt geeft Moes om van te leven,

't Water Paaling in de pan.

Weg met vergehaalde spijzen,

Ik zal Godt voor deze prijzen.

† De Berkel (Borkel) is een stroom, in Duitschland
 oorspronkelijk, in 't Bisdóm, en omtrent vier mijlen ten
 westen de stad Munster, in 't gebied Horstmar, by 't
 stedeken Billerbeek, uit drie beekjes, loopt voorby Koes-
 veld, Vreden, Borkeloo, Lochem, en door de stad
 Zutphen in den Yffelstroom.

Of wat ons Godt hier geeft op 't land,
 Noch niet genoeg waar voor den tand.
 Godt geeft genoeg in elke kufft,
 Daar me eet tot voedzel, niet tot lust, *Pred. 10.*
 Met weinig is natuur verzaad, *v. 17.*
 En daar ons die alleen toe raad,
 Dat krygt en vind men overal.
 Men is naer 't overtolge mal.

't Is enkel weelde die ons steekt,
 Als by genoeg zoo veel ontbreekt.
 Men droomt nu 's nachts van lekkerheit,
 En 's daags is 't op den difch bereid.
 Men wil in ordening zien geschikt
 Al wat me op 't land en zee verstrikt.
 De lust, nooit van verzoeking vry,
 Word aangehitft door lekkerny;
 Met moeite leert men overdaad,
 Die beter ons t'ontleeren staat.
 O mensch, leer, 't geen een Christen voegt,
 Met weinig wel te zijn vernoegt.
 Is iemand al wat rijk van goed,
 Die denke, dat men leven moet
 Niet naar zijn wellust, maar na reën.
 Die al te veel heeft, zende iet heen *2 Cor. 8.*
 Naer 't volkje dat geen munt of kruis, *v. 14.*
 Noch brood noch boter heeft in huis.

Die, altijd met wat nieuws vermaakt,
 Schier zelf niet weten, wat hun smaakt,
 Zyn doch met al hun lekkerny
 Niet half zoo wel te vreên, als wy.

Het volkje, dat voort koopt en snoept
 Wat langs de straat de roeper roept,
 En vaerdig is met d'hoogste bod,
 Blijft altijd op wat nieuws verzot.
 't Is met verwondring aan te zien,
 Hoe ze, in de steên, ter merkte vliên.
 Dan dingt en dringt'er, d' een voor d'aâr,
 Als of men uitgehongert waar.

Mijn eetlust strekt en trekt alleen
 Naer kost en drank, die Godt verleen.
 Ik hoev' de visch- of vleeschmerkt niet,
 Zoo 'k mijn gewoone disch geniet,
 Al waar 't veel slechter en veel min,
 Zoo zie 'k'er doch een zegen in.

Men leeft niet slechts by brood en spijs *Math.*
 Maar, op een ongemeene wijs, *4.v.4.*
 By alle woord uit Godes mond,
 Het welk ons kracht en leven gond.
 Hoe zalig is hy die dit weet!
 Ik leev' hier niet, op dat ik eet',
 Maar eet' hier slechts op dat ik leev'*,
 En 't vleesch zijn noodig voedsel geev':

Want

* Dit zeide wel eer *Kato* zeer aartig van zich zelfs
 leven, tegen een wijze, doch buikzuchtige Romein, tot
 beschaamens toe. Zodanige levenswijze om tot gezond-
 heid, en een lang leven te geraken (ten zy iemand des
 ouders aangeboorene zwakheden, die hem aankleven,
 heeft,) vereischen deze gemeene middelen: Matigheid,
 open lucht, zachten arbeid, weinig zorg, gering voetsel;
 gebruikende veel eer fruiten en aardgewas, dan vleesch,
 dewijf

Want spijs en drank houd hier bencên
Der menschen lijf en ziel by een.

Daar toe zy 't voetsel dan gebruikt;
Tot dat men deze onze oogen luijt,
En d'edle ziel verhuizen gaat, 2 Cor. 5. 1.
Daar ze eeuwig haar by God verzaad, Pf. 16. 11.
En eet en drinkt staag even frisch, Luc. 22. 30
In volle wellust aan zijn disch; Pfal. 36.
Daar al des werelts lekkerny vers. 9.
Is enkel snot en vuilnis by. *

I 3

O

dewijl dat lichter 't bederf onderhevig is; en water, om dat daar door de oorspronkelijke vochtigheid beter bewaart, en de natuurlijke hitte niet al te zeer onttrecken word: nademaal ziekte, zwakheid, en dood gemeenlijk ontstaan, uit een groote drift, waar mede deze twee elkander najagen, en eindelijk geheel te niet loopen. Veele voorbeelden ten bewijs zullen we overslaan; en alleen met den Ridder *Temple* besluiten: dat de gezondheid en het lang leven gemeenlijk een erfdeel der Armen, en niet der Rijken, en meer een vrucht van matigheid, dan van overdaad en wellust, zy.

* Dit uitwerpsel, 't gene het hoofd reinigt en ontloft, word by veele niet dan al te zorgvuldig bewaart. Waar op my in gedachten schiet, het voorval van den scherpzinnigen *Montaigne*, wegens een Frans edelman, die zijn neus gemeenlijk met de hand snoot, ten hoogsten strijdig tegen ons gebruik. Hy, vermaart in snedige bejegeningen, en zijn daad beschermende, vraagde my, zegt *Montaigne*, wat voor recht dit vuil uitwerpsel had, dat wy, een schoone fyne lijwaate doek daar voor bereiden, om 't zelve t'ontfangen, en het, 't welk noch erger was, daar na zo zorgvuldig in te pakken, en by ons te bewaren; daar hy byvoegde, dat dit ons veel wal-

O treflyk onwaerdeerlyk maal, *Openb. 19.*
 In 's hemels hoog verheve zaal! *vers. 7, 9.*

Wie hoop heeft, dat hy eens aldaar *Matt. 8. 11.*
 Aanzitten zal met Christus schaar, *Math. 26.*
 En met zijn nieuwen vreugden wijn *vers. 29.*

Zoo heuglyk zal beschonken zijn
 Van zyn nooit toegeslote hand,
 Wat leid die hier en lekkertand,
 En maakt, uit weelde en dertelheit,
 In d'aardiche kost veel onderscheit?

Door dit bedenken vinde ik nooit

Een disch zoo sober of berooit,
 Of keer'er, naer mijn Meesters wet, *Luc. 10.*
 Het geen'er my word voorgezet. *vers. 8.*

Zegt, wie my ooit t'er tafel nood,
 Daar ik met boter en grof brood,
 Of met een eitje versch gezoôn,
 Of diergelyk my aangeboôn,
 Niet alzoowel te vreden zy,
 Als of'er was van alles by?

Ik kan by scherpbier, als by wijn,
 Indien 't te pas komt, vrolyk zijn,
 En rijklijk teeren als een Graaf,
 Ik ben doch van mijn buik geen slaaf.

Hoe

walchelijker behoorde te zijn, dan 't ergens neder geworpen te zien, gelijk wy met alle onze andere vuiligheden deden. Ik bevond, vervolgt onzen Schrijver, dat hy niet geheel buiten reden sprak; en de gewoonte had my van de bemerking en gewaarwording dezer vreemdigheid berooft, die wy echter zo affchuwlyk vinden, als zy van een ander kant vertelt worden.

Hoe zou dan nu mijn eige diſch,
 Waar op veel meer dan nooddruft is,
 My niet vernoegen? Eer dunkt my,
 Dat alles noch te heerlyk zy,
 Dan dat 'er iet ontbreken zou,
 Zoo lang ik zulk een tafel hou'.
 En waarlyk hebbe ik overvloed,
 Waar voor ik Godt ſteeds danken moet.*

O ydelheit! ô quaad gebruik,
 Dat menigmaal om eene buik,
 Die zoo gantsch licht kan zijn gevoed,
 Het heele huis vol werks zijn moet!
 O ydelheit! ô quaad gebruik,
 Dat meenigmaal om eene buik,
 Die't al weêr draagt nad'heimlykheit, *Matth. 15*
 De konſt met koſt om winprijs pleit! *verf. 17.*
 O ydelheit! ô quaad gebruik!
 Dat menigmaal om eenen buik, †
 Van zulk een korte levens hoop,
 Een huis vol volks den aêm af loop'!

*'t Is zeekeer, die in een middelbare gelegenheid, zonder eenig omſlag, aan een klein zoutvaatje zijn eigen broot eet, veel gelukkiger is, dan die met veel gedruis, twaalf kalkoenen in een ſchotel, en vyfentwintig kiekens, op een goud ſchavotje ziet. Dies, *is't beter in ſtilte gedreven, als van een harde wind bygelegt.* En, 't is te laat, als 't ſchip ſtuit, het loot te werpen.

† Wel te recht mocht *Epichetus* zeggen: wy beminnen, door de ingeving der natuur, het lichaam, dat het vuilſte en laſtigſte ding is.

Hier word niet veel in huis gedaan,
 Voor spysen buik, die t'zaam vergaan, ^{1 Cor. 5.}
 En noch veel minder werks gemaakt ^{v. 13.}
 Voor 't geen alleen het ooge raakt.
 Waar toe 't gewasch, geplasch, geplaar?
 Waar toe al 't boenen voor als naer?
 Al 't vagen, ragen, al 't gewrijf,
 Dat geen ding ongeplaagt en blijf?
 Al 't schrobben, tobben, zonder end,
 En alles van zijn plaats gewend,
 En dit zoo dag by dag weêr aan,
 Zoo dat het nimmer is gedaan.

Het hoeft zoo net niet dat het kraakt.
 Het hoeft zoo rein niet, dat het blaakt.
 Een stofje maakt ons niet vervaart.
 Wy zyn doch zelve stof en aard.

Zoo m'hier of daar wat spinrag ziet,
 Het hangt ons in den mond noch niet.
 Men bruikt het hier als zachte zy,
 Indien men in de vinger sny'.
 Het is daar toe te wonder goed:
 Het stilt en stolt terstont het bloed.
 De spinnekop heeft doch den lof, ^{Spr. 30.}
 Datze ook is in een Konings hof; ^{v. 28.}
 Zelf is ze van dien disch niet wijd;
 Al schuilt z'er achter schoon tapijt.

De vloeren zijn alhier doorgaans
 Doch niet op zijn Italiaans,
 Die 't minste vlekje smeert en deert.
 't Is hier slechts bezemschoon gekeert.

'k Hou niet van liên, die, al te kuis,
 Een afgod maken van haar huis;
 Zoo dat m'er, als in 't heiligdom, Exod 3.5.
 Met uitgetogen schoenen kom. * Iof 5.15.

Noch in gebrak, noch in gebrek,
 Blijft zinlikheit in haar bestek:
 Zoo dat ik middelmaat bewaar,
 Niet al te morzig noch te klaar:
 't Is hier bewaart voor y en fy!
 En dat is al genoeg voor my,
 En elk die niet te naauw en ziet.
 Het blinkt'er noch het stinkt'er niet. †

Dat iemand zig hier stoore of stoot'
 Aan nettigheid, heeft nu geen nood.
 Het is mijn buuren slechts gelijk;
 En, zoo men 't deur en deur bekijk',

I 5

Zy

* Zie der vrouwen afgodery, en kraakzinlijkheid, op de bladzyde 77. afgeschetst.

† Elk houd huis op zijne wijze: doch die de middelmaat betracht, is de minste stantverwisseling onderhevig. Zodanig een vreemt voorval bejegende *Torquatus Tasso*, in zijn reize uit Vrankrijk naar Bourgonje, als, dat hy een arm mans woning zag, daar in alle behoorlijkheden, en kamers, het gezicht van d'allernaaukeurigste mensch, wegens de aartige en goede schikking, zou hebben vernoegt. Het verwonderlijkste, dat hy vond, was de kookken, staande, daar men anders gewoon is de spijs op te diffchen, zoo schoon en helder opgeschikt, als een bruids kamer. Zijn kan, stoelen en banken, en al den inboel zo net in goede orde geschikt, koper en yzerwerk, blinkende in de zon, zo schoon geschuurt, dat hy zig ia-beelde, in het Tuighuis van Veneedje te zijn.

Zy mogen met my overweg.
Op pracht en valt 'er geen gezeg.

De meid komt daags een half uur hier,
En voorts en is 'er geen gezwier
Van eenig huis of keukenwerk.
De stilheit is mijn oogmerk:
Die hebbe ik hier in dezen staat.

Ik hoor geen praatjes van de straat,
Wat d'een of d'ander doet of zeid,
Daar my niet aangelegen leid.
Wat raakt my ieder beuslery?
Ik hou mijn huis te gaerne vry
Van ydle straat- en meulemaar
Die weinig nut is, of niet waar.
Klapwoorden die ik niet bemin',
En draagt men hier noch uit noch in.
Waar menig huis daar van ook vry,
Het bragt meer rust en vrede by.

Ik min de welvaart van het land,
Maar hunker naer geen postcourant:*
'k Hoor liever 't geen dat oud en wis,
Dan nieu en heel onzeker is.
'k Hoor 't quade voor zijn tijd zoo noô;
En dikwils volgt de kreuple boô

Op

* Te recht komt hier de lesse van *T. van Kempen* ter see. Indien gy u wacht van overtollig gesprek, van ledige wandelingen, van naer nieuwe tijdingen en geruchten te hooren, gy zult bequamen tijd genoeg vinden, om u tot heilige bespiegelingen te verledigen. Want zo haast als gy vermaak neemt in nieuwe dingen te hooren, dan moet gy beroeten des herten verdragen.

Op goede tyding achter aan,
En zegt ons, hoe 't 'er zy gedaan.*

Mijn vryheit is myn magt en regt.
Ik hoef' geen dienft van meid of knecht,
Waar in ik my vry beter acht,
Dan een die steeds word opgewacht
Van zoo veel dienaars om zijn disch,
Daar elk om 't seerst gediensig is.
Hy schijnt gelukkig voor de liên,
Die zoo veel booden mag gebiên,
Maar diese niet van doen en heeft,
Zeg, of hy niet geruster leeft?
Een Vorst heeft noodig al den dag
Veel dienaars van verscheide slag;
Maar diese niet behoef, dunkt my,
Dat wel te regt een Koning zy.

Niet daar ik zoo by groei en bloei,
Als dat ik my met myne moei.
En, naar mijn eigen keur en wil,
My zelf vermaaken kan in 't still'.

Die zich afzondert van 't gewoel, Spr. 18.
v. 1.
Heeft iet begeerlijks tot zyn doel;
Hy mengt zich in een wijs bedryf;
Dat eeuwen lang bestendig blijf!
Dit zoeken en jaagen ik, vroeg en spä,
Naer mijn geringe kracht ook na.

Geloof

* Waar toe dan naar 't eerste nieuws gejaagt? *Dat nu waar is, zal morgen geen loogen zijn*, zegt de Spanjaart. De waarheid komt dikwils, op een hinkend paard, verre achter aan.

Geloof, my 'k heb geen ander wit
 In al mijn eenzaamheit, dan dit.
 Zoo 'k ben vermoeit, ik zinge of dicht'
 Het welk te zaam vermaakt en sticht.
 Ik maak heel weinig werks van vreugt
 Die niet en sticht, maar slechts verheugt.
 Vreugt zonder stichting geeft het hert, ^{pr. 14.}
 Ook midden in het lachen, smert. ^{v. 13-}

Nooit ben ik minder eenzaam, dan
 Wanneer ik eenzaam wezen kan.
 De ziel heeft dan haar onderhoud,
 Waar meê ze op 't alderliefflijkst kout.
 Kan zulk een zyn gezegt alleen,
 Die al den dag rondom zig heen
 Heeft zoo veel wijze mannen staan,
 Waar meê hy mag te rade gaan,
 En oopen hun verborgen schat
 Verspreit op elk gelettert blad:
 HUYSRUSTE LUST MY altijd WEL, *

Zoo dit gezelschap my verzell'.
 Hoe zeer ik my naar stilheit zett',
 Noch word ik al te veel belet:
 Zoo verre is 't, dat my 't stille zijn
 Zou strekken tot verdriet en pijn.
 Hoe lang ik t' huis dus eenzaam zy,
 't Is maar een kort vermaak voor my.
 Trekt van myn leven eens den tijd,
 Die 'k in mijn ampt, daar buiten slijt',
 En binnen, tegen dank en wil,

Met

* Zie deze Letterkeering des Schryvers op de 81 bladzyde.

Met iemand, die my ophoud, spill',
 Wat schiet 'er dan, naer uw vermoên,
 Veel over tot mijn vry verdoen?
 Wanneer ik dan een winterdag
 Tot mijn believen hebben mag,
 Hoe onverdrietig, ja hoe zoet
 Moet die dan zyn voor myn gemoet!
 Het is een ongelukkig man,
 Die by zich zelfs niet woonen kan;
 Die voor zich zelve vreeft en schrikt,
 En nooit zijn geest alleen verquikt,
 Maar al zijn vreugt moet in 't gedruis
 Der waerelt zoeken buitens huis.*
 Ik weet geneugt, in dees mijn staat;
 Die 'k niet kan halen van de straat.
 Met boeken, en goed schrijfgerak, †
 Verluste ik my op myn gemak.

Ik

* Dusdanig kunnen wy afgezonderd woonen, en veilig in en door de waereld reizen. De gebeurde en tegenwoordige beurtwisselingen der Koninkrijken beschouwen: midden door de Koninklijke vlooten vaaren, zonder onze zeilen te strijken: door Vrankrijk reizen, en naer den Koning niet eens om zien: over de Pyreneën gaan, en blijven op een gladde weg: in Spanjen zijn, en genige geloofsonderzoekingen vreezen: in Engeland komen, zonder onze koffers te laten bezigtigen: door de Sondt varende, geen losgeld betalen: en schoon wy in Groenland zijn, de lange nachten benemen ons 't zonnelycht niet. Met een woord, wy reizen zonder Geld, zonder moeite, zonder voerman, en zonder herbergen.

† Der wyzen spreuk is, zet geen hand op 't papier, dan met voorbedachtheid: want drie vingers doen in 't schry-

Ik hebbe aldus veel min gebrek
 Dan een die gelt vergaart als drek,
 Het welk der waerelt is en blijft,
 Hoe wel men 't zoo veel lof toeschrijft.
 Een vroom, een vry en bly gemoed,
 Dat is mijn schat, mijn gelt en goed,
 Waar mede ik, als ik pover schijn,
 Zoo ryk als 't water diep kan zyn.

'k Heb

schryven goed of quaad. Daarom eener, die gevraagd werd om iet te onderteikenen, zeer wel zeide: *Papier en Inkt, kost geld, god vrint*. Doch dit goet schryftuig onzes Dichters strekte niet dan tot zyne nutte bezigheid, en 's levens vermaak. Hoe hoogtreffelyk de penne ten dezen opzichte de prys behaalt, kunnenwe uit *J. de Dekker* uitrompetten.

De Veder van de Gans vliegt over land en zeën,
 En zeit in Indiën wat ik in Holland meen.
 De Veder van de Gans doet meenig wonderteeken,
 Doet doove liën verstaan, doet doode lieden spreken,
 De Veder van de Gans vereeuwigt ons bedrijf,
 En laat ons' namen niet verrotten met ons lyf. . . .
 Doch 't is haar niet genoeg iet nutste weeg te bringen,
 Zy ketelt ook ons oog met fierelyke dingen.
 Waar dé de pauwepluim zo welgemaakten zwier,
 Of vlucht ooit door de lucht, als deeze langs 't papier?
 Die proef hier af begeert, bezie maar eens de werken
 Van handen fix ter pen; straks zal hy zien en merken
 Dat paauftaart nooit zo schoon in goud en zilver blinkt,
 Als 't Ganzevederken in 't zwart van hunnen inkt.

Wie verder wil onderzoeken, dat de gans, de bye, en 't kalf de waereldt beheerschen, bezie de Duitslandsche Outheden, 70ste bladz.

'k Heb dus meer vreugd, dan die zyn tyd
 In 't ongestuimig taphuis slyt, *
 Al waar men met de bek in 't nat,
 Geen drooge blydschap kent noch vat;
 Daar blijde dolheit van een uur
 Eind in berouw te lang van duur. *Spr. 14.*

'k Benyde ook niemands eere en staat *v. 13.*
 Die in het graf niet met hem gaat: *Psal. 49.*
 Ik ben op 't hoogste punt van eer, *v. 18.*
 Indien ik maar, gelijk een heer,
 Mag heerschen over snoode lust,
 En al wat d'edle ziel ontrufft;
 Zoo 'k moedig met den voet mag treên,
 Den trots van 's waerelts ydelheên,
 En, ver van 't waereldsch eer en staat,
 My hier in 't myn vernoegen laat.

Ik laat een ander zijn gevoel,
 En kies de stilheit voor 't gewoel,
 't Geweete blijft dus best in vree.
 Hoe *vryer* dan, hoe *blyer* meê.
 Ik kan, hier in mijn element,
 Al is 'er schoon geen mensch ontrent,
 Noch smook tabak, noch wijn of bier,
 Wel lustig zyn op mijn manier;
 Het welk noch my noch andren deert,
 En daar geen gelt in word verteert.

Zoo

* *Wie van verscheide dronkzieke volkeren wyrlustig wil weten, zie de gemelde Duitslandsche Oudheden, bl. 88. enz. Als ook de benaming der Herbergen, die veels in Kroegen en Speelhuizen zyn verwisselt.*

Zoo 'k anders geen verdriet en had,
 Als 't geen ik uit mijn stilheit vatt',
 Ik zou maar weinig zyn ontstelt.
 Al wat my meest ontrufft en quelt,
 Dat komt van buiten in mijn huis.
 En dan is 't noch myn meeste kruis,
 Dat zulks my zoo belet in 't goê,
 Het welk ik hier in stilheit doe,
 En dat mijn werk met minder vreugt
 Ook geeft te minder vrugt en deugt.

Doch'teigen onbevroegt gewiss', 1 Pet. 3. 16.
 Dat van niet quaads bewust en is, Handl. 24.
v. 16.

(Dewijl mijn eenig oogmerk
 Godts eer en stichting van zijn Kerk.
 In alles is) zegt dan in 't still'

Tot Godt; HEER, SUS LUST MYU' WILL',
 Men zie, in allerhande quaad, Amos. 3. 6.
 Op Gods bepaalden wil en raad, 1 Pet. 4. 19.
 Die 't eindlyk al ten besten keert, Rom. 8. 28.
 Zoo dat ons geen verdriet en deert. * 37, 38, 39.

Dan

* Geen pligt vordert God Almachtig van ons, dan een volkomene onderwerping van zyne wil in alle dingen: Ook is 't waarheyt, dat geenige gesteltheit des gemoeds hem meer behaegt, of ons beter valt, dan vergenoegt te zyn met al 't gene hy geeft, en te vreden wat hy ons ook afneemt. Invoegen dit onzen grondslag zy: dat God, den onbeweeglijken Rotzsteen, het al beweegt: dat hy alle dingen bezorgt, zelfs buiten zorge, en in 't kort gezegt, al wat in God is, is God, en Goddelyk. Hier op zinspeelt *J. Kats*, die het dus verklaart:

De

De rotzteen die gy ziet, is 't richtsnoer van ons leven,
 De nooddwang van ons doen, van God ons voorgeschre-
 Matroos die met geweld, en na zijn eigen wensch, (ven:
 De rotzteen trekken wil, dat is de domme mensch:
 Gods schikkinge staat vast, geen mensch kan die bewegen:
 Wat spertelt gy, ô dwaas! wat worstelt gy hier tegen?
 Word wijzer, al die u hier in wel eer vergreept.
 Die gaan wil, werd geleid, die niet en wil, gelleept.

Waar op *A. Bogaart* hem aldus natreed:

De vaste en onweegbre rots
 Die alle rotzen doet bewegen,
 En schut en scheurt, hoe hart en trots,
 Is God, van wienge hebt verkregen
 Uw leven, en het daaglijx broodt.
 Wat moogte, o domme mensch, dan trekken?
 Uw loop staat vast in vreugt of noodt;
 Gy zult niets als zijn toorn verwekken:
 Des cert zijn' naam met nedrigheit,
 Zo werdt u 't hoogste goedt bereit.

K

Dan

— Dan ga ik in myn pligt weer voort,
 Schoon niet zoo wakker als 't behoort.
 Ik denk, al lijde ik wat verdriet,
 Wat niet en zuurt, dat zoet ook niet.
 Al is alle ongeval geen vreugt,
 Men maakt wel van de noodt een deugt.
 Een Christen, wat hy immer ly',
 Kan droevig zijn, doch altijd bly: *2 Cor. 6.*
 Indien de wereld hem eens stoot, *v. 10.*
 Hy moet de werelt zijn als dood, *Col. 3. v. 3.*
 Dewijl met Christus in zijn Godt,
 Verborgen is zyns levens lot.

Wil 't hert dan noch niet zijn te vreên,
 Ik zing 'er al mijn best door heen,
 Het lust my dan, of 't lust my niet,
 Met d'een of d'ander Psalm of Lied, *Eph. 5. v. 19.*
 Die zoo ver komt, dat hy zijn hert,
 Met al zyn ingekropte smert,
 Waar door 't zich voelde als in de klem,
 Al zingende, en met luider stem,
 Voor Godt draagt en zijn smerte klaagt,
 Vindt al zijn quelling schier verjaagt,
 Zoo dat hem dunkt, hem zal voortaan
 Geen zee van ramp te hooge gaan.

Gezang en spel, dat zielen trekt,
 Dat zelfs propheetegeesten wekt, *1 Sam. 10. 5.*
 En vaerdig maakt hun traag gemoed, *2 Kon. 3. 15*
 Is doch voor my te wonder zoet,
 Mijn hert moet bersten, zoo 't zomtijts
 In zoo veel moeilijkheids en strijds,

Zich

Zich zelf niet door gezang uitgoot. *Pf. 62.9.*
 Men zingt zijn felsten vyant dood.
 Zoo 'k door geen zang kon zyn verheugt,
 Ik hadde op aarde weinig vreugt;
 Maar waar ik ben, of waar ik kom,
 Verzelschapt my die vreugt alom,
 Doch allermeeft hier in mijn huis,
 Zoo vry van 't woelig aardfch gedruis,
 Alwaar ik fchroomloos, dag by dag,
 Mijn ftem vryuit verheffen mag,
 Vermits 't een dwaas, die haat en fmaad,
 Hier niet kan hooren op de ftraat.
 Zoo doe men hier het geen hierna,
 Door 't vreugdenrijk *Halleluja, Openb. 19. v. 1. & c.*
 In eeuwigheit zal zijn het werk
 Van Christus uitverkoren Kerk.
 Dit's vreugt, die 't hert nieuw leven geeft,
 En die de werelt niet en heeft.
 Het meefte volk weet hier niet van,
 Dat nooit fchier fmaaklyk zingen kan,
 Dan vol en dol door bier of wijn,
 Maar ik moet nuchtre vrolijk zyn.
 'k Heb heele ftapels hier in 't ftill',
 Van alle zangftof tot myn wil.*

K 2

Zoo

* Van alle oude tijden heris 't berucht, dat de Dicht- en Zangkunde van een betoverende kracht en vermogen gehouden zy: op 't gemoed en lichaam wonderlijk werkzaam, op de lijdingen en 't bloed, om blijdfchap of droefheid,

heid, vermaak of smerte te verwekken, quaalen te geneezen, voeten zo wel als 't hert in beweging te zetten. Wil men *Pythagoras* en *Plato*, wegens deze hemelsche invloed en zangkunde naspooren, zeeker men zal over de uitwerksels dezer geheimenis verbaaft staan. 't Werd betoogt, dat door 't konstig speeltuig een jongmans razende min wierd verdooft: dat *Asklepiades* onzinnige herstelde: *Ismenius* de Thebaner, koortzige gezond maakte: ja *Thaletas* de Kretenzer met zyn Cytergeluit booze qualen en luchtziektens genas. Maar boven deze zien wy 't klaar in de gewijde boeken aangeteekent, dat *David's Harp* der mate sloeg, dat *Saul's booze geeft* van hem week.

Dat de menschelijke natuur tot Zang- en Dichtmaat genegen zy, blijkt zelfs aan de stamelende wichten, als ze in de wieg leggen en weenen, dat liedjes en deuntjes haar tot stilte brengt. Voetgangers van 't reizen afgemat, zullen op den weg een gezang opheffen; ambachtslieden, schippers, wagnaars, en boeren, hebben liederen, om zich onder hunnen lastigen arbeid te vervrolijken. Niet alleen menschen, met reden begaaft, maar zelfs op onredelijke dieren, heeft de zang- en speekunde vat. Paarden worden door de trompet ter wedloop en ten strijd aangemoedigt: Schapen volgen de fluit en harderzang. De Dolfyn, zo 't waar is, springt en buitelt, op 't hooren van muzyk. Ziet ook wat den grooten Schepper voor geneigtheid in de kleine vogeltjes heeft ingeplant: hoe 't Nachtegaaltje alle de onderscheidentlijke deelen der muzyk door dat kleine keeltje fluit, en in 't zelve bevindt, dat alle konstenaars door hunne werk en speeltuigen hebben uitgevonden: zo zien wy, dat de natuur den vinder en meesteresse dezer zoetluidentheid zy.

Dat nu deze bovengemelte wetenschap der muzyk, zo verwonderlijk by de ouden opgevyselt, in de waereld geheel verlooren zy, staat by de geleerde schryvers aangeteekent: dat het geene wy nu hebben uit zekere Noten, die eenen armen Monnik in 't zingen zyner Metten voorgekomen en waargenomen zyn, is opgemaakt. Zo dat

Zoo'k Davids harp dan recht mag slaan, ^{1Sam 16}

Moet haast de booze quaalgeest gaan. ^{v. 23.}

Hoe voelt men zich van heil omringt;

Als 't hert zich uitten treuren zingt!

Waar troost en vreugt in Godt kan zyn,

Wordt alle quelling medicijn.

Mijn werk gaat vast tot d'avond heen:

Dan ga 'k bezoeken dees of geen',

Die naer mijn komst wel zelf verlangt,

En my met zulk een lust ontfangt,

Dat door het vriendelyk gelaat

Mijn hert in 't lyf my open gaat.

'k Bewijs dan, hoe ik daar ook zoet

En openherryg wezen moet,

En gaerne zyn mag by de liên;

Zoo datze by de kaers wel zien,

Dat al myn stilte en eenzaamheit

Niet spruit uit zuur en stuur beleit:

Want schoon ik 't eenzaam leven ken',

Men ziet ook hoe 'k gemeenzaam ben,

K 3

En

dat deze twee Godlijke voortreffelijkheden, de Dicht- en Zangkonst tot een wyze van doen, daar door d'eene weinig meer als tot het speelen op een Viool, en d'andere tot een Rymkonst verandert; en in der daad wel waardig zijn d'onwetenheid van een Monnik, en de woestheid der Gothen, die dezelve onder ons ingevoerd hebben. Dat deze nieuwe gewoonte van zingen hedendaags in gebruik, door zes fillaben, of lettergreepen, UT, RE, MI, FA, SOL, LA, is uitgevonden van eene Guido Arretyn, in 't 1044te jaar, getuigt Gutberlet h.

En aan het volk, waar by ik woon,
My nimmermeer onminlijk toon'.
Al is zoo veel gezelschap juist
Alhier niet steeds by my gehuift,
Behoeve ik daarom met verdriet
In cenzaamheit te zijn? Gantsch niet,
Ik heb gezelschap over hoop,
Ook zonder dat ik verre loop,
Hier by myn volk zoo menigmaal
Als ik 'er ooit naer tracht of taal':
Dat weet my mijn bezoeking dank;
En 'k zie de ryge noch zoo lank,
Dat ik bekommert ben om tyd,
Hoe 'k noch eens komen zal zoo wydt.

De winterdagen zyn heel kort,
Zoo dat nu 's daags niet veel en wordt
Van mijn bezoeken hier en daar,
Ten zy het by de kranken waar,
Of daar de zaak geen uitstel lijdt.
Maar 's avonds is 't de rechte tijd.
Myn volkje, dat hier woont op 't land,
Is 's daags wel hier of daar van kant,
Maar 's avonds vinde ik groot en klein
In ieder huisgezin by een.
Dan rust elk met gemak by 't vier,
Alwaar men myn gezelschap vier',
En vryer by my zitten mag,
Dan in zyn arbeid op den dag.
'k Neem die gelegenheid dan waar,
En ga, met lust, dan hier dan daar.

Wanneer ik dit bezoek dan doe,
 Men ruft my geen lantaerne toe,
 Zoo groot en zwaar, dat schier daarom
 De meid haar gantsche lichaam kromm',
 Of de arm moet zetten in haar zy,
 Eer dat z' haar door de zwaarte ontgly',
 En dan weêr heeft van doen een uur,
 Eer zy'er blanke bodem schuur.
 Ik ben al meest gewent te gaan
 By 't blinken van de lichte maan,
 Zoo haast die maar van 's hemels trans
 Verschijnt met d'allereerste glans,
 En lijde als dan, om pracht of staat,
 Geen ander licht voor my op straat.
 'k Ontsteek geen kaers voor zon of maan,
 Zoo 'k by haar licht kan zien en gaan.

Of schijnt aan 't hemels hoog gewelf
 Geen heldre maan, zoo vatte ik zelf
 Mijn kleine dieveluchtje ras,
 Met eene kaers, en een gelas,
 En ben daar van heel wel geleidt,
 Vermits al 't licht zich voorwaarts spreit,
 En trekt zich t'zaam, recht voor mijn treên,
 Niet achter of rontom my heen.
 Al wat door weinig wel geschiedt,
 Hoeft zonder nood door meerder niet.
 Ja 'k ben daar van gedient veel meer,
 En stappe daar meê voort veel eer,
 Dan of mijn gang moest naer den tred
 Der luchtedragers zijn gezet.
 Men heeft doch hier voor knecht of meid
 Geen voor-of achterhuis bereidt,
 Waar in men haar zoo lang doe gaan,
 Tot dat haar heerschap op zal staan.
 En dat men hen te zaam met my
 Zou zetten in die zelve ry,
 Dat had geen val, en 't huisgezin,
 Dat ik bezoek, zou dan te min
 My openen haar vreugt of smert,
 Of wat 'er meest leid op haar hert.
 Men is doch weêrzyds gaerne alsdan
 Zoo openhertig als men kan.

Waar zoude ik ooit verzelschapt zyn
 Zoo zoet en wel als by de myn'?
 Die raakt ons nu te meer aan 't hert,
 Om dat wy met verdriet en smert,

Zyn van malkaar verstroot geweest;
 Doe 't noch verquikken kon mijn geest,
 Indien ik d'allerminste maar
 Van dit gezelschap wierd gewaar:
 Doe 'k nu en dan, uit liefdensdrift,
 Mijn volk bezocht met brief en schrift: *
 Ja doe wy weerzijds kermden, ach!
 Die eens beleven mocht dien dag,
 Dat wy malkander hier ter steê
 Weêr zagen in goê rust en vrêe.

Is 't vreemt, dat dit gezelschap my
 Dus aangenaam en heuglijk zy?
 Ik zie, dat onder haar elk een
 My ongeveinsdlyk minne en meen',
 Gelyk als ik met hert en zin,
 Ook haar al t'zamen meene en minn'.

Schoon 't ongeacht schijn of gering
 Aan een verwaande stedeling,
 Die 't al na staat en baat waerdeert,
 En met zyn minder noô verkeert,
 Ja vraagt, wat eer, of leed, of nut
 Voor my is in een leemen hut;
 By volk niet van deurtrapt verstant,
 Maar in hun eenvoudt op het land;
 Zoo achte ik 't nochtans als wat groots,
 En hou my hier meer buiten schoots
 Van jalouzy en bitze nijdt,

K 5

Zoo

* Door 't gesprek in schriften of brieven uitgedrukt, worden de geene die van ons af, als tegenwoordig, 't zy hoe verre ook de tusschenruimte ons doet afscheiden zyn.

Zoo datze my zoo licht niet bijt',
 Maar slechts van elders en van verr',
 Hun schenbek tegen my opsperri'. *

't Is ook niet zonder nut of leer, †
 Zoo 'k hier dus met mijn volk verkeer':
 Hun ommeegang leert my mijn plicht,
 En zy zijn weêr door my gesticht.

Als ik met dit gezelschap praat,
 Weet, dat my zulks aan 't herte gaat,
 Veel

* Schenkzieke lasteraars vinden nooit bequamer levensgeneugte, dan met 'er adderspog de geruiste te ontruften. Zy bevestigen het zeggen: *De nydt is een schaduw van de doed*. Deze galbraakers, lastermonden thans noch dagelyks in faamrovende gedichten bekent, betoonen nazaten van *Petrus Arretinus*, een vermaart Italiaans Poëet, te zyn. Bezie zyn geducht ontzag. Weet, zeyd *Gasp. Barthius*, dat hy de geene is, die byna van alle grooten zynner eeuwe een goede preuve genoten heeft, op dat hy hun leven door zyn Bytrymen onaangeroert zou laten. Zyn wandelnaam wa: *De geessel der Vorsten*. Op zyne Medalie, die ik by *Dr. Smids* gezien heb, staat, nevens zyn langgebaarde afbeelding, 't zelfde: PETRUS ARRETINUS, FLAGELLUM PRINCIPUM: en op 't ruggestuk, binnen een kransje: VERITAS ODIUM PARIT. *Waarheid baart haat*. Hy is gestorven te Venetie, in Sebastiaans Kerk begraven, met een Italiaans graffchrift, hier op passende:

Hier onder leit den bitteren Arretyn:

Nooit menschen tong zo bitter dan de zyn:

Die hoog, die laag, die dood, en levend schende,
 Behalven God; om dat hy hem niet kende.

† De leergierigheid scherpt het verstand, doch ommeegang met menschen maakt het bevallig. Het eerste zet gemeenlyk stevigheid by, maar 't ander maakt smeedig; de eene geeft het wezen en de gedaante aan 't beeld, den anderen polyft het.

Veel meer dan daar men, naer de konst,*
 Met hooge woorden, zonder jonst,
 My op zijn grootsch fcesteert en eert,
 En honig om de lippen smeert.
 Wat uit het herte komt van daan,
 Moet immers meest ter herten gaan.

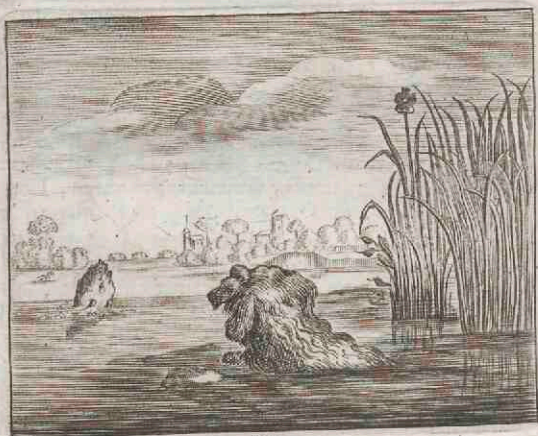
Ja 'k breng wel uit de slechtste kluis
 De meeste vrucht en vreugt weêr t'huis,
 Mits, zonder stoot, den tyd daar meer
 Met stichtelijk gepraat passeer'.
 Zy willen liefst zijn onderrecht
 Die dus eenvoudig zijn en slecht. †

De

* 't Is buiten tegenzeggen, dat een gladdetong, naer de konst, deugd en ondeugd kan verheffen. Demosthenes dorst by zyne vrienden wel roemen, dat hy door welspreekendheidskonst, den Rechter naar zyn welgevallen het vonnis kon doen vellen. Op welk inzicht M. Kato, de voorzichtigste der Romeinen, niet heeft willen toelaten, dat deze drie Atheense Orateurs, Carneades, Critolaus, en Diogenes, binnen Rome in 't openbaar zouden gehoort werden; om dat zy met zo spitsvindigen verstand, en geweldige welspreekentheid begaafd waaren, dat ze zo licht tot het onbillyke, als redelyke zoude kunnen bewegen.

† Zynde naer de zeden der eerste Christenen, zonder de minste geleertheid of wetenschap, met de eenvoudigste taal, 't nedrigste leven en gedrag. Niet anders wierd 'er geleeraart, dan van de godzaligheid, mildadigheid, liefde, nederigheid, en 't geloove in den Messias en zyn Koningryk; en 't blykt klaar, dat dit het rechte doelwit van 't Evangelij en prediken der Apostelen geweest zy, en eenigermaten voor den wyzen en verstandigen, zo wel als voor den machtigen en edelen, verborgen gehouden wierd: want geene van die zyner, of hebben 't bespot of vervolgt.

De troost heeft op hun ziel meer vat.
 Zy roemen van geen aardfche fchat,
 Noch van hun ftaat, of geld en goed,
 Maar zijn verneert door arremoed,
 Waar door ik hunne en mijn geluk
 In hunne en mijne ziele druk',
 En leert te zamen hun en my,
 Hoe 's menschen rijkdom niet en zy
 Gelegen in veel tijdlijk goed,
 Maar in een welgestelt gemoed;
 En, dat hy rijk is, die, vernoegt,
 Zich na zyn armoed' heeft gevoegt.

Maar is'er ergens een wat meer
 Verhoogt door rijkdom of door eer,
 Daar spreekt me al veel van winst en geld,
 Of

Of waar 't winzuchtig hert op zwelt.*
 Helaas! 'k vergeet my zelfs daar wel
 Door veel onvruchtbaar aardfch gerel,
 Zoo dat ik namaals in myn geeft
 Gedenk; hoe ben ik daar geweest,
 En hebbe onnut mijn tijd verpraat
 Met 't geen dat my niet aan en gaat!
 Men is best in een arme hut,
 Voor 's werelts ydelheên beschut;
 Het goê geweten houd daar by
 Zich best van 't pijnlijk wroegen vry.
 Al word my daar dan op mijn hand
 Geen groote roemer wijn geplant,
 Hun liefde en lust tot my en 't mijn'
 Verheugt 'er my veel meer dan wijn.

Wie

* Deze voesterkinderen der hope zyn den Alchymiften gelyk, want als 't op toegrypen komt, word 'er groote hoope veelyds veydelt. Het Eent en de Hond geven 't voorbeeld:

'k Zie nu, 'k heb te vergeefs myn tyd, myn goed verquift,
 Ik meinde, ik had 'etal, maar ziet! 't is al-gemift.

Dus breid het *A. Bôgaart* uit:

Al 't geen ge op aarde 't meeft bemind,
 Is maar een ydle waan, een wind;
 Hoe dikwils heeft de fchyn bedroogen?
 Het geen men met het oog befchiet,
 En nafpoort is veelyds een niet,
 Of, als men 't grypen wil, vervloogen.
 O ydelheid! O ydelheid!
 Gy zyt, maar vaak te laat, befchreid.

Wie uit een goedertieren aart,
 My slechts een stoel zet by zijn haart,
 Al is 't gezeet van stroo of tien,
 Behoeft my anders niet te biên.

Noch heb ik vrienden hier rontom,
 By welke ik ben heel wellekom.*
 Zoo my den tijd hier viel te lang,
 Ik nam tot hun wel meer mijn gang.
 'k Heb ondank, zoo 'k dus lange draal;
 En hier zoo vast blyf als een paal;
 Zoo dat men my bywylen vraagt,
 Of my hun vrindschap niet behaagt,
 Om dat ik ze in zoo lang een tijd
 Niet eens heb met mijn komst verblijd.

'k Weet zoet gezelschap laat en vroeg,
 Had ik daar toe slechts tijd genoeg.
 Want geen ding kom ik meer te kort
 Als tijd, waar aan 't my immer schort.
 Steeds blyft 'er noch iet ongedaan,
 Al vang ik dag by dag weêr aan.
 Veel stichtelijks hadde ik noch wel voor;
 Maar raak 'er naar mijn wensch, niet door;
 Hoewel ik zomtijds al wat winn',
 Ik steek 'er noch ten hals toe in.

My

* Waar door bevestigd word, dat de onderlinge omme-
 gang de dochter is van de reden, de moeder van de
 wetenschap, de ontknooping der ziele, de zamenkoming
 der herten, de keten der vrindschap, de wezentheid
 van 't vermaak, en de natuurlyke bezigheid der menschen.

My komt dan geen ding vreemder voor,
 Als dat ik zomtijts zeggen hoor;
 Ja wel! hoe lang moet u de tijd
 Daar vallen, daar ge alleenig zijt!
 't Is steeds by elk het out gezang;
 Wat valt u dan de tijd wel lang.
 Daar ik veel meer my zelve quell',
 Dat alzins my de tijd versnel'.
 Mijn tijd die valt my, laat en vroeg,
 Noch veel te kort, nooit lang genoeg.
 't Is ofze my te post ontrijd:
 Ik heb alhier meer werk dan tijd.

Indien dan nu mijn staat u deer',
 Beklaag myn tijdverlies veel eer;
 Vermits mijn hert naer tijdwinst helt,
 Gelijk de vrekard naer veel geld.
 'k Mag in geen dingen gierig zijn,*
 Ik spaar voor vrienden brood noch wijn,
 Maar wat den Tijd raakt, ik beken,
 Dat ik daar mee recht gierig ben.
 Ik heb het geld niet overhoop,
 Maar was 'er tijd voor geld te koop,

Ik

* Des Schryvers meededeelzaamheid omtrent goede vrienden, verdient lofspraake, daar in tegenstelling, dien onheuschen burger, die Augustus te gast genood hebbende, schande by behaalde, nadien hy hem zo zoberlijk in 't voorzetten van zeer geringe spijsze onthaalde, dat de vermakelyke Keizer, met een lachende mond, in 't uitgaan zeide: *Waarlyk ik dacht niet dat wy zo gemeenzaam met elkander waren.*

Ik gaf daar voor het beste goud,
Dat iemant in zyn spaarpot houd.

Daar is geen schat, naby of wijd,
Te schatten tegen de eedle Tijd,
Wie deze schat verquisten gaat,
Of zich zoo licht ontsteelen laat,
En krygt hem met geen moeite weêr,
Als wel verlooren geld of eer.

O menschen kind, waerdeer den tijd!
't Zy watge doet, gy raakt hem quyt.
Hy gaat zoo wel met boertery,
Als met gewichtig werk voorby.

Doet alles met een wakk're hand, *Pred. 9.*
Mits geen gebruik van kloek verstant, *vs. 10.*
Noch werk, noch wijsheit noch beraadt
In 't graf is, daar gy henen gaat.

Wie

Wie tijd wil achten als iet groots,
 Bezieze, als hy ze in d'uur des doods,
 Wanneer z' hem is geheel ontvlucht,
 Zal deerlyk nazien met gezucht.
 O! konden doch zoo wel de liën
 Hun korte aanstaanden tijd bezien,
 Als wel die nu verstreken is,
 Wat schrik, wat al bekommernis,
 Zou zyn in 't binnenst huns gemoeds,
 Om ze aan te leggen tot iet goeds!
 Maar, eer men dit te weten kom,
 Men is versleten; de uur is om:
 De dood legt menig in de kist,
 Eer dat hy van wellevēn wist.

Het is een wijs voorzichtig man, *Pred. 8.*
 Die tijd en wijze kennen kan; * *vers. 5.*
 Die tijd vergaart en wel bewaart,

L

Als

*'t Is dan een noodelooze klachte der gene die de natuuf
 beschuldigen, dat ze 's menschen leven met zo enge pa-
 len bepaalt heeft, daarzy, 't geen hun gegeven is, zich
 zelfs vrywillig laten afhouden. En ieders leeftyd is lang
 genoeg, indien hy 't maar zuinig aanleidt: en hy doet
 geen kleine winst, die elk ding op zijn gevoeglijke tijd
 bestelt. Deze onherroepelijke tyd word ons van *Horatius*
 na de vertaling van *A. Pels*, ter waarschouwing dus betoogt.

Der dingen eeuwigduurendheid
 Word hier op aard vergeefs verbeidt,
 De lente, zomer, herfit, en winter,
 De zon, en maan, de nagt, en dag
 Staan nimmer stil, en niets begint,
 Welks ondergang men niet en zag.
 Gebruik de tyd dan in dit leeven,
 Dat weg is, word nooit weër gegeven.

Als 't beste dat hy vind op de aard,
 Zoo dat hy voor geen konings kroon
 Zijn tijd verruilde, al konde hy schoon.

Elk uurken zy al sneeg betrapt,
 Eer 't zonder vrucht ter vlucht ontsnapt.
 Men neem een ieder dag zoo waar,
 Als of 't ons' heele leeven waar.
 Men kamp met snelheid van den tijd,
 Door 't snel gebruik der zelve, om strijd.
 Dien 't volk onnut veel tijds ontroofst,
 Verliest meer als hy wel geloofst.
 'k Ben blyde, dat de winter my
 Van menig tijddief nu bevry'.

Het steêvolk wil nu niet van steê,
 Bevreesst voor buyen, koude, en snee:
 Het weet op 't land nu geen plaasier,

En

En denkt wel dat nu niemand hier
Kan leven, dan met groot verdriet.
Zy zeggen, 't is'er 's somers iet:
Maar wie is 't, die by winterdag
Op zulke plaatzen harden mag?
Daar ik my zelve vast verbly,
Die hier nu zitten mag zoo vry,
Op dat ik dag by dag verricht
Al wat my zelfs en andren sticht.

Of 't buiten mottig is, of koud,
Ik heb hier droog en luchtig houd,
Dat fraai geschelt is en geklooft.
Ook schijnt de veenzon my voor 't hooft.
Waarom ik 't in de winter hier
Wel harden kan op mijn manier.

De tijd verleent my nu meer jonst.
Daar word niet half zoo veel gebonst,
Als in de somer, voor myn deur,
Waar door den dag krijgt scheur op scheur.
Wat is een winterdagje zoet
Voor een die zich voor luiheid hoed!
Die meer in stilheid zich verblijd,
Dan een die zulk een dierbren tijd,
Op 't gladbevoren ys of snee,
Verjaagt met paard en narreslee.

Doen 'k eens een uitvlugt naar de steen,
't Geschied al om gewichte reên.
't Is zomtjids om myn naaste bloed,
Dat my daar by zich hebben moet.
Wie kan zich dat geheel ontslaen?

Het bloed dat kruipt daar 't niet kan gaan.
 Maar zoo 'k nu in een stad eens toef,
 Het is uit nood, of groot behoef,
 Om dat het dan aldaar voor my
 Zoo druk is met de drukkery.*
 Ik ben niet zinlijk in myn huis,
 Maar heb myn werk graag net en pluis,
 Dat voor elks oogen komen moed,
 En blijft als 't is, 't zy quaad of goed.
 De drukkers proef heeft vaak een fout, †
 Die niemant licht bemerkt of schouwt,
 Dan

* 't Verdient onze aantekening; dat de eerste vinder der loffelijke Boekdrukkunst zy, volgens 't getuigenis van *Munsterus*, *Joh. Guttenberg*; hoewel die van *Haarlem*, niet zonder krachtig bewys, *Lourens Koster* daar voor erkennen. Maar dat ze al over de 1600 jaren in *Sina* is bekend geweest, verhaalt *Juan Gonçales Mendosa*, in zijn *Sineefche* geschichten. De zugt der Boekverkoopers om winst, maakt eene bezigheid in de Drukkerye; doch helpt'er vele, 't zy door onkunde, of door waanwyze Schryvers, driftig aangepoort, in den druk. Zie wat'er *Cunaeus Venalis* van uitdrukt: iemand die zijnen naam niet tweemaal's jaars naer de *Frankfortse* Mis overzend, beeldt zig in dat hy niet onder 't getal der Geleerden gerekent wordt: zulks dat'er door eenen reegen nooit zo vele paddestoelen opschieten, als'er wel boeken op eenen dag nitkomen.

† Zelden kan men zijn werk den Boekdrukker alleen vertrouwen: echter gebeurt het niet weinig, dat een ander de mislagen, die den maaker over 't hoofd gezien heeft, ontdekt. De berugte *Guy Patin* maakte zijn voornaamste oeffeningen daar van, dat hy de proefbladeren van de Boekdrukkers verbeterde, waar van hy volkomen

Dan zelf de maker van 't geschrift,
 Die alles op het naauwste zift,
 Of vind iet onfatzoenlijks uit,
 Dat door geen tekens word beduid,
 Waarom hy zelfs daar by zyn moet.
 Als 't leste blad ten einde spoed,
 Moet zomtjids daar iet by of af,
 Dat nooit een vreemde nam of gaf.
 Indien 'er haast is by myn werk,
 Zoo moet de drukke drukker sterk
 Geport en aangedreven zyn;
 Of ander werk gaat voor het myn'.
 Dan moet ik tot de binders gaan,
 En zelve met hun overslaan,
 Hoe best myn werk gebonden zy,
 Of hoe veel dat men eisch van my
 Voor hoorne- of slechte schapenband.
 'k Maak met hun klaar den achterstant.

L 3

Om

men kennis had. Getuige gaf den Heer Riolan, voor-
 neemste geneesheer in zijn tyd, van dezen, na dat hy
 maar eens eenige zijner verbeteringen zag, oordeelde
 daar uit gunstelijk van zijn verstand en bequaamheid,
 en schonk hem zijn vriendschap. In den aanvang der
 Boekdrukkerykunst rekende de grootste mannen 't zich
 tot eere proefverbeteraars van bequaame Boekdruckers te
 wezen. Artsen, Regtsgeleerden, ja Priesters en Bisschop-
 pen zelve, maakte daar hun werk van. Johan Andreas,
 Bisschop van Alerie, heeft zich niet onwaardig geacht,
 verbeteraar der proefbladen te zijn in de boekwinkel van
 Koenraad Savenheim, en Arnold Pannarts. Dit getuigt
 de Heer *Vigneul-Marville*, in zijn *Mengelingen van Hi-
 storie- en Taalkunde*.

Om zulk een diergelijk vereifch
 Is 't dat ik naer de fteden reiz:
 Geloof my, vrienden, dat ik daar
 Om andere reën niet henen vaar'.
 Het ftdsch bedrijf geeft my geen vreugt,
 Maar wanluft en veel ongeneugt;
 Waar van zoo klaar gelijk den dag,
 Myn BUITENLEVEN tuigen mag,
 Het welk ik ongeveinsdlijk fchreef,
 Zoo als myn geest my daar toe dreef,
 Voor al niet anders als ik 't meen.
 Daar gaat het land my voor de fteën.

Wie tijd waerdeert, endicht en fchrijft,
 Heeft nooit meer vreugt, dan als hy blyft
 Gantsch afgezondert, by zyn werk,
 En in zyn zelfs bepaalde perk.

Ik waar wel mal, zoo 'k om plaazier
 Ging in de wintertijd van hier,
 Daar zelfs geen zoete somerdag
 My lichtlyk toe bewegen mag.
 'k Weet met mijn geld wel beter keer',
 En met mijn dierbre tijd noch meer,
 Dan dat ik die met reizen quift,
 Als of ik daar geen weg meê wift.
 'k Heb meer vermaaks te huis alleen
 Dan 'k weet te halen in de fteën,
 Daar nooit voor my iets is bereid
 Dan moeyelijke bezigheid.
 'k Onzie my, dat m'er ftaag weêr aan
 My ledig langs de ftraat zie gaan,

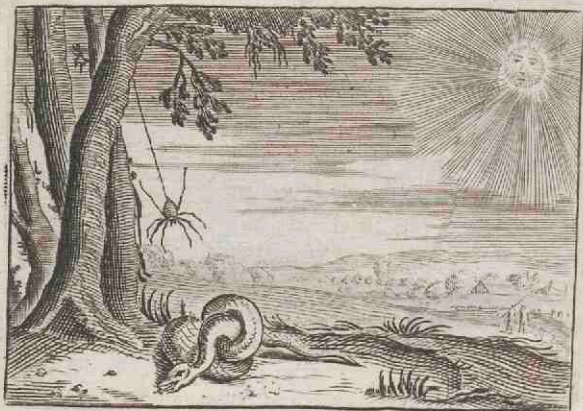
En niet begrijp wat ik daar doe,
 Zoo dat m'er 't een of 't aar vermoê,
 Dat nooit mijn hert eens had gedagt.
 'k Slyt hier den winter zoet en zagt;
 En denk al dag by dag weêr aan;
 Wat wil hy haast ten einde gaan!
 Niet ongerijnder, dan bejag
 Om 't korten van den winterdag,
 Die 's avonds vroeg en 's morgens laat
 Te veel met slapen henen gaat,
 En tusschen bedde en dekens blijft.
 Hoe zeer men ook zich zelve drijft,
 De nutte bezigheid en vlyt
 Verkort op 't allerbest den tyd.*
 Waar iemant duizent vreugden zoek,
 Mijn vreugt is in deze achterhoek.
 Zoo 'k als een aschepuister zat,
 En anders niet te doen en had,
 Als slechts mijn scheenen wat te braân,
 Men mogt dit leeven my ontraân.

L 4

Ik

* Op zodanige gewoone bezigheid schynt de Ridder
temple zijne gedagten geveft, en met dit voorbeeld bewe-
 zen te hebben. Een oudt man, zegt hy, dicht by
 's Gravenhage, die dikwyls karnemelk en boter ten zy-
 nen huize bragt, wierd zo ryk, dat hy deze zijne be-
 zigheid aan een ander overdeede, en in den Hage een
 huis kogte, en met inboel optooide, met voornemen
 om 'er zijne dagen in rust en genoegen ten einde te bren-
 gen: maar kreeg zulk een tegenzin in de ledigheid, dat
 hy 't huis verkocht, en weder keerde naer de boterkarn.

Ik ben gantsch niet van zulk een aart,
 Dat ik in 't hockje van den haart
 Wat lang zou zitten zonder werk,
 Of eenig lofslijk oogmerk.
 Ik hou niet veel van zulke liën,
 Die mannekens in 't vuur slegts zien,
 En 't mymrend hoofd vol zotheid broên,
 Niet wetend watze zullen doen.*

'k Heb zoo veel werks hier overhoop,
 Dat altijd my de tyd ontloop'.

'k Hoor

* Risten van voorbeelden staan genoegzaam bekend; door stilltant verergeren alle dingen: als het yzer rust, zo roeft het: stillstaande wateren worden haast stinkende: opgesloote kleederen wremelen van motten en schietters. Een ydel gemoed is een herberge van zonden: op welke luyaartsakker, volgens Salomons zeggen, niet dan

'k Hoor naer geen klokke die der slaat,
 Eer datze 's middaags bombam gaat:
 Zoo dat ik denk: wel! hoe is't hier!
 't Gebraad is noch niet eens by 't vier;
 En 't is zoo laat? De klok die liegt,
 Of 't is dat my den tyd bedriegt.
 Zoo gaat het naer de noentyd weer:
 Ik denk vaak: is het donker weêr,
 Of komt den avond al weer aan?
 Daar noch zoo weinig is gedaan!
 't Is tyd dat ik mijn kaers ontsteek.
 Zoo gaat elk ure, dag, en week.

L 5

Nu

dan distelen en doornen groeyen. In 't kort, de ledigheid is, zo als het *J. Kats* uitdrukt, een moeder van beuzelingen, een styfmoeder van deugden.

Wanneer de luye slang is in het gras gelegen,
 En dat de gulde zon komt over haar gezegen,
 Zo is van stonden aan de spinne daar ontrent,
 Die flux een booze straal haar in de leden prent,
 Wie ledig zit en gaapt, en luyert gantsche dagen,
 Die lyd geduurig nood van duizend quade slagen,
 Tot ondiensf van de ziel. O vreeft, gezellen, vreeft,
 De weelde schiet haar gif tot midden in den geest.

't Gene de Hr. *A. Bogaart* dus bevettigt:

Niets is zoo schaadlyk aan 't gemoed,
 Als luiheid, en ook overvloed.
 Wat kan de vadzigheid u geven?
 Zie hoe de spin den slang belaagt
 Als haar de zomerzon behaagt,
 Zyn luiheid kost hem vaak het leven.
 Besteed dan jeugd uw lentetyd,
 Eer u die schoone gaaf ontglyd.

Nu oordeeld eens; naer 't geen gy ziet,
 Of my de tyd verveelt, of niet;
 En of 't zoo groot een wonder schijn',
 Dat ik zoo lang alleen kan zyn.
 Ik hou de tyd in waerde en eer,
 Maar ik verdrijfze nimmermeer.
 Ga 'k hier en daar bywijlen heen,
 't Is om geen tijdverdrijf; ô neen:
 Maar 't is, om dat beroep en tijd
 My dan niet langer t' huis en lyd.
 Indien ik de een of de aâr bezoek,
 't Is niet, om dat ik, in mijn hoek,
 Hier achter geen meer raad en weet,
 Waar in mijn tijd zal zyn besteed;
 Maar dat hier door myn liefde en plicht
 Ook trouw verschuldigt, zy verricht.
 Die u bezoekt om anders niet,
 Dan dat hem eigen haart verdriet,
 En zelfs de tijd hem valt te lank,
 Verdient van u heel weinig dank.
 Al komt hy dan al menigwerf,
 Gy zyt alleen zyn noodbederf.

De reden zyn dan veel te slecht,
 Als de een of de ander tot my zegt;
 Zoo, komt eens uit, om dat den tijd
 U doch te lang valt daar gy zijt.
 Neen, vrienden; zoo ik tot u kom,
 Geschied het nimmermeer hierom.
 Als ik 't niet deede om uwent will',
 Ik zat de gansche week hier stil:

En zou niet eens noch vroeg noch laat,
Myn beenen zetten op de straat.

Ja, zoo 'k wou uitgaan om een leur,
'k Had hondert plaatzen tot mijn keur.

Daarom gedenkt vry, waar ik kom,
Het heeft geduurig zyn Waarom.

Heeft 't een of 't aâr niet veel om 't lyf,
Noch doe ik 't om geen tijdverdrijf.

Geniet ik wat vermaak of rust,
't Is, om den tyd met versche lust,

Weêr naer te jagen al myn best.

Tijdquisting schuwe ik meer dan pest.

Fy! dat den naam van *Tydverdrijf*

Noch by den Christ'nen overblijf!

Daar God zo scherp eischt tijd en stond, *Rom. 13*

Die hy ons hier ten goede gond. *II.*

Geen meerder klagte is in de hel, *Gal. 6. 9, 10.*

Als dat men d'edle tijd door spel

En ydelheid verwaarlooft heeft.

Maar tijd, eens quijt, word niet herleest.

O tijdverdrijver, wie gy zijt,

Verdrijf ons doch den quaden tijd,

Maar koop den goeden wijslijk uit; *Col. 4.*

Hy heeft en geeft een rijke buit. *v. 5.*

De mensch, op koopmanschappen wijs,

Eilaas! zet alles nu op prijs,

Maar geeft zijn tijd slegts overhoop,

Gelijk een toegift op de koop.

Zegt, wie zoo graag naer tijdwinst zy,

Om die te schatten naer waardy?

Men acht zich nu aan ons verplicht
 Voor iet van geen of klein gewicht;
 Dat elk doch haast, naer zynen doen,
 Met 't een of 't ander kan vergoên.
 Men dankt ons voor een dronkje bier;
 Maar voor een uure drie of vier,
 Die me afbreekt van zyn tijd en werk,
 En aan hen geeft, dankt niemant sterk,
 Indien men tyd van ons ontfang,
 Dat acht men als van geen belang,
 Daar nochtans zelfs een dankbaar man
 Die nimmer weer vergelden kan,
 Noch daar voor, met fatsoen en eer,
 Kan zeggen, *Haalt uw schaad eens weer.*
 Men deelt zyn geld niet gaerne meê;
 Maar met zyn tijd is elk haast reê,
 Om die te quisten aan een aâr,
 Als ofze van geen waarde waar:
 Daar doch geen ding op aarden meer
 Gespaart mag zyn met lof en eer.
 O blinde, waar is uw gezicht?
 Hoe weegt gy 't swaarste doch zoo licht?
 Geen mensch lyd meer verborgen schaâ,
 Dan die zyn tijd niet houd te raê.
 Zegt, of'er een op aarden leef,
 Die ooit verlooren tijd weêrgeef.

De tijd loopt vlug en snel vooruit,
 Wordt niet herroepen noch gestuit,
 Vlied zachtjes heen, maakt geen gerucht,
 En waarschouwt niemant van zyn vlucht.

De tijd word niet beftiert door konft,
 Noch ooit verlangt tot iemands jonft.
 Hy houd zijn vlugge loop en draf;
 Die Godt van aanbegin hem gaf.
 Hy spant nooit uit, word nooit verlet,
 Noch door gefmeek eens neer gezet.
 De tegenwoord'ge tijd is kort,
 Zoo dat'er aan getwijfelt word,
 Of tegenwoord'ge tijd ook zy,
 Want ze is alle oogenblik voorby,
 Het geen ik nu zegge, is niet meer.
 Een andre tijdpunt is 'er weêr.

De tijd wil 't snelste zyn van al,
 Tot datze niet meer wezen zal.

*Openb. 10.
 verf. 6.*

Gy vraagt my, of ik zelve dan
 Mijn tijd zoo wel toebrengen kan,
 Dat ikze aan ieder dus waardeer;
 Ik zegge, dat ik zulks begeer;
 En tracht'er naer met alle vlijt,
 Om niets te quiften van mijn tijd.
 'k Zeg niet zoo zeer wat ik vermoog,
 Als wel, waar dat ik meeft naer poog,
 En wat een man, als my betaam'.
 Is iemand zelfs fchoon min bequaam,
 Om snel te loopen in de baan,
 Noch maant hy wel een fterker aan.
 Ja 'k ben, door Godts genaê, zoo verr',
 Dat ik volmondig zeggen derr',
 Dat ik tot in mijn ziel bezucht
 Den tijd, die 'k miffe zonder vrucht.

Ik overdenke dag by dag,
 Hoe 'k best mijn ovrig leven mag 1 Petri 4.
 vers. 2.
 Besteden tot Gods dienst en eer,
 Ik vrees geen ding ter werelt meer,
 Dan dat my ooit veel aardsch bedrijf
 Mogt komen vallen op het lijf.
 Tot niet- en quaaddoen zal, met weet,
 Van my geen uure zyn besteed.

O mensch, die, met zoo licht een hand,
 Den dierbren tijd verlanterfant,
 Verzin doch, waar gy henen zeilt.
 Kooptijd uit, wijl ze u word geveilt. Eph. 5.
 v. 16.
 Maar die ze best uitkooopen wil
 'Tot zielen oeffning, moet in 't still'
 Al veeltijds weten om te gaan
 Met stommen, buiten 's werels baan,
 Zoo dat hy afgezondert leev', Spr. 18.
 v. 1.
 En zich geheelyk overgeev',
 Met lijf en ziel, aan 't loflyk werk,
 Verkoren tot zyn oogemerk.
 Dit maakt ook, dat mijn *Eiberg** my
 Zoo mooi als 's *Graven-Hage* † zy.

'k Was

* Eibergen is gelegen in 't Graaffschap Borkeloo, byna vyf uuren ten oosten Zurphen, aan de Berckeltroom, niet verre van de grensen des Bisdoms Munster.

† Anders ook den Haag gezegt, een groot welbewoont vlek of open stad, in voorrechten geenige stad in Neerland wijkende, in 't zuidwesterdeel van Holland, onder 't gebied van Delfland, omtrent een klein uurtje van de Noord-

'k Was leest een ruime tijd aldaar;
 Maar zat meest, d'eene dag na d'aâr,
 Op mijn vertrek in stilte alleen,
 Met boek- en schrijftuig om my heen,
 En hiel mijn deur en vensters toe,
 Van al 't gezwier ontrufft en moe,
 Mijn vrienden deên my dikwils d'eer,
 Om my te leiden op en neêr,
 Naer 't Princen Hof, of naer 't Voorhout,
 Daar me al, wat pragtig is, aanschouwt;
 Waar in ik wel haar gunst aannam,
 Maar, als ik op mijn kamer quam,
 Was daar, in plaats van al 't gepraal,
 In stilheit weêr mijn zoetst onthaal.

Dan dacht ik by my zelf altijd;
 Wat lijd een Christen hier al strijd,
 Die in de werelt geen vermaak 1 Ioan. 2. 15.
 Begeert, dan dat hy die verzaak! Tit. 2. 12.
 Geloof my, dat ik reis op reis
 Zat by my zelf in zulk gepeis:
 Al woonde ik in den moojen Haag,
 Die mooiheit waar my slegts een plaag,
 En gaf my veel belet in 't myn,
 Waar in ik doch moet bezig zyn.

Of

Noordzee, en byna anderhalf ten noorden Delf: Is wel-
 eer een lustplaats, bosch of haage van de Graven in dier
 tijd geweest. En daar na, in 't 1528ste jaar, deerlijk van
 Marten van Rossum, krygsoverste des Hertogs van Gelder,
 uitgeplundert en verwoest. Zie de *Nederlandsche Oudhe-*
den op de 167de bladzyde.

Of zoo veel koetzen, met veel staat,
 Hier hofsebossen langs de straat,
 Zoo dat het in mijn ooren raast,
 Daar van hebbe ik de zatheid haast.
 Al waar 't te Eiberg ook als hier,
 Gedagt ik, wat zou dat gezwier
 Voor my zyn, die naer stilheid tracht,
 En 't ander maar voor quelling acht,
 En de onweêrroepelijken tyd
 Niet gaerne in aardfch vermaak verslyt!

'k Ben noch al van het zelf gevoel,
 Waar onze plaats zoo vol gewoel,
 En praalde ook zoo in weelde en glans,
 Ik blijf hier in myn huis nochtans,
 En had noch lust, noch tyd, om 't oog
 Te weiden in al 't staatvertoog.

'k Weet in die grootfche steen ook lien,
 Die 't al met tegenheid aanzien
 Wat daar van 't wereltsche geflacht
 Zoo word geacht of naer getracht,
 En daaglyks met een boek in 't still'
 Op 't best vernoegt zyn naer hun will'.
 Wat helpt hun al die luister dan?
 Dewylze liever zyn daar van,
 Op dat hun oogen, ooren, hert,
 Niet zyn bekoort, deurboort, verwert.

Is 't hier te doodsch: weet, dat voor my
 Die doodsheid als een leven zy.
 Maar veel gewoel is my een dood,
 Waar in ik nooit ben, dan door nood.

'k Ben

'k Ben op geen plaats zoo wel te vreeën,
 Als daar ik's werelts ydelheên
 Al levendig ontsterven mag.
 Of iemand op zyn leste dag,
 Wanneer hem doods geweld omvat,
 Ey wereld! zegg', wat lof is dat?
 Ik tragt, dat ik de wereld haat,
 Eer dat zy zelve my verlaat.

Al quam my al de werelt toe,
 'k Zou doen het geene ik heden doe,
 En zoeken, even graag en sterk,
 Al voort te gaan in 't zelve werk;
 'k Zou by my self nooit blyder zyn,
 Dan als ik blyven kon by 't myn.

't Genoegen, dat ons de aarde geeft,
 Is niet in dingen die men heeft,*
 Maar in 't gemoed van een die ze acht.
 Iet grooters word van ons verwacht. *Rom. 8.23.*

M

Al

* Daarom zegt Salomon wyffeljk: *Ik merke dat 'er niet beter is, als weldoen en wrolyk zyn*: Dusdoende ontloft men zich best van onnutte zorgen, gelijk de Ridder *Kats*, en koning *David*, hier op aantoonen: dat ze verzamelen, doch niet weten wie het krygen zal.

Wat lust den armen mensch, met handen en met voeten
 Hier in dit aarden hol, gelijk een Mol te wroeten?

Wat heeft hy doch voor al zyn zweet, meer a's het Fret;

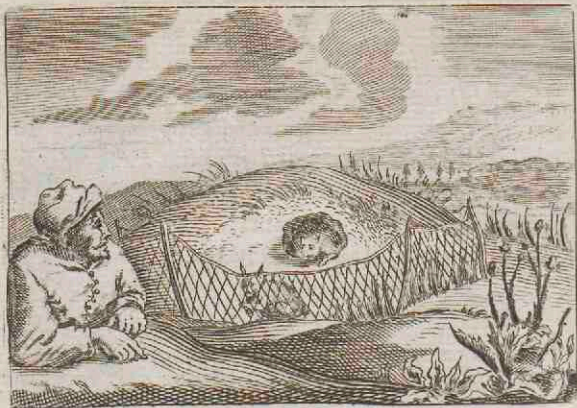
Een ander eet het wilt, en ky krygt naau een slet

Eens afgesleten doeks, om mee te zyn begraven.

Dat is het loon van zyn gewoel en angstig slaven.

Wel aan! 't is lang genoeg gewroet, hef op uw hooft,

En spoort naer wilt, waar van gy nooit kont zyn berooft.

Al waar ik van al 's werelts eer,
 Van al haar vreugt en rijkdom, heer,
 Het waar een arme slaverny,
 Zoo 'k daar door week van God en my.*
 Daar is geen waar geluk in iet,
 Daar niet is dan een groote niet, Spr. 23. 5.
 Dat,

* Niet oneigen zegt de Dichter *A. Bogaert* hier op:

Geef, zyt gy vroed, een edle blyk
 Van deugd, en jaag naer 't hemelryk,
 Dan hebt ge een edle vangst bekoomen.
 Wat baat u 's werelds overvloed?
 Jaag, jaag naer 't onvergangbre goed,
 Dat Godt om hoog bereid den vroomen.
 Het aardsche is nietig, en verdwynt,
 Daar deze alle eeuwen over schynt.

Dat, als een schouwspel, eens verschynt, *1 Cor. 7. 31.*

En daar mede, als een schim, verdwynt. *Hand. 5. 23.*

't Is ydelheit der ydelheên, *Pred. 1. v. 2.*

Al wat gezien word hier beneên,

Wat ooit een vleeschlyk herte vleid,

Een Christen leeft voor d'eeuwigheit.

Dit 's ook mijn doel, waar naer ik mik. *Phil. 3.*

Hoe zoude ik dan den oogenblik *v. 14.*

Mijns levens geven aan bedrijf, *Pred. 1. v. 3.*

Daar niet op 't lest van overblijf?

Haast valt deze aardsche hut daar neer, *2 Cor. 5.*

En daarom yvere ik te meer, *vers. 1.*

Dat al myn tyd en vlyt doch wel

Besteed zy, eer de dood zoo snel

En onvermoedlyk my verrasch,

En al mijn spillen werpe in d'asch.

'k Moet nu iet doen het welk als dan *2 Pet. 1.*

Den levenden noch stichten kan. *v. 15.*

Ons leven gaa doch zoo niet heen

Voor luiden van onze eeuw alleen.

Men moet iet doen, dat voor de liên,

Die naer ons leven, ook noch dien',

En aan meer eeuwen voordeel geef.

Men leeft voor wein'ge, zoo men leef

Slechts voor de luiden van zyn tijd.

Men kan ook, buiten 't oog der nijd, *Pred. 4. 2, 4.*

Die na de dood niet word geacht,

Iet doen voor 't verre nageslacht.*

M 2

Is

* En waarlijk zoo zyn'er veele in de wereld dood,
die

Is mijn talentje klein en flecht, *Matt. 25. 15, &c*
 Het moet al mee zyn aangelegt,
 Schoon 't veel geringer waar in waard',
 Ik bergd'et nochtans niet in d'aard',
 Om dat ik merk', hoe't hier of daar
 Meer sticht, als of 't iet grooters waar.
 Zoo niet, het houd ten minsten my
 Van schendig niet-en quaeddoen vry.

Denkt, als ik dit al t'zaam betracht;
 En naer behooren neeme in acht,
 Of my myn stille leven dan
 Te lang valle of verdrieten kan.
 Doch elk en vat het niet zoo reê,
 Die 't vatten kan, die vat 'et meê.

't Is juist voor iedereen geen raad,
 Te leven in zoo stille een staat,
 Die voor een zwaar en traag gemoed,
 Door Satans list, veel onheil broed.

Weet

die meest in dezelve leven, wier naam en faam alle monden melden, en alle ooren ontfangen: die de vruchten van hunne geestige gedachten ten kosten van vele uren slapens, uitgewrocht, elk een, zonder onderscheid, om niet, en t'effens, veilen, en geestige luiden door een kort begrip maken. Hoe zodanige luiden duisterder leven, hoe ze meer in 't licht wonen; en te meer zy bedekt zyn, te meer zy gezocht en bevraagt worden. Wie zich zelve met eigen zap kan voeden, en vermaak neemt met de dooden gemeenschap te hebben, om zyn evenmenich te beteren, leeft een zeer gelukkig en hemels leven.

Weet, dat geen eenzaam leven past
 Voor een, die zelfs zich is tot last,
 En de aarde die hem dragen moet,
 En met verdriet zoo ledig voed.
 Men bind'er zich, door los bestaan,
 Ook nimmer door geloften aan.
 't Is voor een menschenkind, in tijd
 Van zwaare aanvechting en van strijd,
 Niet raadzaam, dat hy eenzaam zy,
 Maar zich by goed gezelschap vly', *
 Het welk hem helpe en ondersteut', *Pred. 4.*
 En voor bedroefder leed belchutt'. *vers. 10.*
 Maar zoo men, van verzoeking vry,
 Zich zelf gemaklijk machtig zy,
 En, sterk en moedig in den Heer, *Eph. 6. v. 10.*
 Zich in zich zelve wende en keer',
 En smaak' het allerheuglijkst zoet
 Van zoo een werkzaam vry gemoed;
 Men blijve in zulk een staat, alsdan,
 Zoo lang vry eenzaam als men kan.

Ik voege myn genegentheit
 Aldus naer tijds gelegentheit.
 Mits Godt mijn huis dus eenzaam stell',
 Zoo tracht ik de eenzaamheit ook wel,

M 3

Tot

* 't Quaad gezelschap dient gemydt, en 't goede ge-
 zocht te worden: uit welke geneigtheit de bron ontspringt
 dat het grootste vermaak des levens de liefde zy: de
 grootste schat vernoeginge: het grootste genot de gezond-
 heid: het grootste gemak de slaap: en 't grootste genees-
 middel een getrouw vriendt.

Tot myn en andre luiden baat,
 'Te bruiken, eer den tijd vergaat.
 'k Geniete zoo een stillen dag
 Niet langer dan ik kan en mag.

Belieft'et Godt, dat ik eenmaal
 Mijn jonge spruitjens by my haal,
 Met al wat tot haar dienst behoort,
 Dan is myn gantsche wooning voort
 Van goed en zoet gezelschap vol.
 'k Moest ongevoelig zyn of dol,
 Zoo 'k daar in ook geen vreugt en had.
 Myn kindren zyn myn rijkste schat,
 Myn erven die ik overwon *Psalms 127. v. 3.*
 Naer dat ik d'Egtsant eerst begon.
 Konde ik ze bey, met goed fatsoen,
 Hier by my zelf zoo wel voldoen,
 Als nu steeds op hen word gepast,
 'k Zou my een lust zyn, maar geen last.
 Godt gunn' my, dat ik ze, aan myn disch, *Pf. 128.*
 In vrede, mag gezond en frisch, *vers. 3.*
 Gelijk olyveplanten, zien,
 En daaglijks haar myn liefde biën.
 Het zal ook strekken tot Godts eer!
 Zoo 'k wel myn eigen huis regeer', *I Tim. 3.*
 En hou myn kindren met beleid, *vers. 4.*
 In stemmige onderdanigheid,
 Ja zoo zoud uit der kindren mond *Pf. 8. 3.*
 Godts lof hier by my zyn verkond: *Matt. 21. 16.*
 't Geen 't zoetste zoet is in een huis.
 'k Zal nochtans haten veel gedruis,

En

En trachten, dat ik ook alsdan
 Noch by my zelve wonen kan,
 En, zonder nood, geen aardfch bedrijf,
 Aanhalen, maar in 't myne blijf:
 Gelyk ik heb tot noch gedaan.
 Ik heb 'er't volle voer doch aan,
 En ken myn fchoudren veel te zwak
 Tot meerder laft en zwaarder pak.

Geprezen zy myn Godt, dat hy,
 Die beft myn zwakheit kent, van my
 Tot noch toe d'aardfch beflosser weert.
 Al word myn geld fchoon niet vermeert,
 Hy gunne my voortaan 't geluk,
 Dat my geen nypende armoë druk', *

M 4

Die

* d'Ervarentheid heeft ons doen zien, dat zoekers van kunften, vindere des bedelzaks zyn. Zoo ging 't eene, die een ambachtsman om een aalmoës bad, en zeide, een meefter in de zeven vrye konften te zyn. Den handwerker antwoorde, dat hy hem in geleertheit al verre te boven ging, alzo hy maar eene konft geleert hadde, met welke niet alleen zich zelve, maar ook vrouw'en kinderen den mond ophield. Waar uit gevolglijk waar is, dat de armoede de zufter en deelgenoot van goed verftand zy: 't zyn tweelingen, die geen honger lyden, dan als den huilt groen is. Daarom klaagt *Petrarcha*, in een zyner Klinkdigten, dat de wysheid naakt, en de onwetenheid in goudgeborduut laaken opgetooit gaat. Zo heeft eertyts dien vermaarden *Plantus* zyn geestige werken gemaakt, draayende een molenrad, om lyf en ziel by een te houden: gelyk ook *Mevius* de zyne, gekerkert en verhongert, gefchreven heeft. *Lactantius*, de waerdigfte Schryver zyner eeuw, heeft zyn gant-

Die de oorzaak wezen moest alleen,
Dat ik zou buiten 't myne treên,

Al wist ik ergens veel profijt,
Zoo 't zyn moest met verzuim van tyd,
Die ik tot iet beters kan besteên,
Dan 't geen men t'zaam raapt hier beneen,
't Waar

gantſche leeftyd met de armoede gewonſelt. En zo kon-
nender overvloedige voorbeelden te voorſchyn gebragt
werden, ten bewys, dat de geleertheid het tegengewicht
van rykdom, en 't naaſte maagschap van armoede zy.
Maar die 't geluk van zodanig een gezelschap hebben,
en den rykdom des geests verre boven die des geluks
ſtellen, oordeelen dat hun ongunſt genoegzaam geboet en
gebetert is, als ze met een korsje broods in een vin-
ger wyns gedoopt, zich zelf in de deugd en geleert-
heit wentelen en ſpiegelen mogen.

't Waar eer en meer verlies dan winst;
 Het meeste wierd verquist om 't minst.
 Al de arbeid van een wereldsch kind *Pred. 5.*
 Is doch, in plaats van *winst*, maar *wind*, *verf. 15.*
 Wanneer hy naakt weer heenen gaat,
 En 't alles in de werelt laat.

Mijn stille vryheit was mijn schat,
 Zelfs doe 'k zoo wel verzelschapt zat
 Met haar die 't nooit in 't still' verdroot:
 Maar, met my, al 't gewoel ontvlood:
 Om 't eeuwig onwegneemlyk Een *Luc. 10.*
 Dat nut en noodig is alleen. *v. 42.*

Dit was haar schat en eer; dies quam
HAAR EERTROON RAS BY 'T SALIG LAM.*

Zoo 'k leven mag met myn gezin,
 Zal nochtans hier, om aardisch gewin
 Of voorraad van veel tijdlyk goed †
 Niet veel gezweet zyn of gewroet,

M 5

Zoo

* By welke Anagramma, of Letterkeer uit den naam
 des Autheurs zalige huisvrouw, MARGARETA SYBILLA
 HOORNAERTS, laat deze ook bekend:

EY! RAT NAAR ARR'HAMS GLORISTOEL.

† Geen winzugt was hier gehuisvest: maar zyne behoor-
 lyke zorg voor 't lichaam, deede ook veel tot het welwe-
 zen zyner ziele. Onzen Dichter wist, volgens der wyzen
 voorbeeld, goederen te bezatten, en van dezelve niet be-
 zeten te werden. 't Ontydig rapen en schrapen, is een vloek
 voor den erfgenaam: want men ondervindt vaak, dat een
 wrekkachtigen verspaarder zyn goed aan eenen verquiffi-
 gen

Zoo lang de nood daar niet toe dwing,
Die 'k maar alleenlyk uit beding.

Krygt

gen opsnapper ten beften laat, en, als *7. Kats* uitdrukt, onnuttelijk door de billen lapt.

Zolang den Ezelleeft, werd hem den rug' versleten
Door dagelykschen last, wat distels is zyn eten: (been.
Maar steekt hem eens de moort, daar sluit men op het
Daar raaft de malle jeugd, en hippelt onder een.
Spaart, wrekke vader, spaart; uw zoontje komt ten leffen,
Dat schinkt, en drinkt, en klinkt, dat geeft 'et al ten beffen,
Dat zingt, en sprinkt, en vinkt, dat vogelt, jaagt en viift,
Ontydelyk gespaart, onnutte'lyk verquist.

Wel begreep het dan de Wyzeman in zyn Prediker: *Ik
hatede ook al myne arbeid dien ik bearbeid hadde onder de son-
ne:*

Krijgt myn gezin geen tydlyk goed,
 Dan 't geen dat ik haar winnen moet,
 Zoo wil haar deeltjen sober zijn.
 Ik mag niet woelen buiten 't mijn,
 Noch steke, door te veel bestier,
 Myn hand niet in een noodloos vier.

Doch waar toe maak ik veel gewag
 Van den onwisse aanstaanden dag? *Spr. 27.*
 'k Vergat schier, dat ik slechts beschreef, *v. 1.*
 Hoe 'k nu in deze winter leef,
 In rustelooze stilligheid,
 Verkooren uit vrywilligheid,
 En dus alleen hier duuren kan.
 Begrijpt men 't niet, dit is'ervan.

Myn werk, myn Zang, en Poëzy,
 Brengt altijd my verandering by,
 Zoo dat ik nooit op een ding dutt.
 Mijn ledigheid heeft ook zyn nut:
 En wat ik hier dus eenzaam klaar,
 Dat word aan veelen openbaar,
 Zoo dat het nut en dienstig zy
 Zoo wel aan andren als aan my.

Wie niet in 't still' zich zelf kan voën,
 En t'zaame aan andren voordeel doen, *Phil. 2. 4.*
 Waar

*ne: dat ik dien zoude agter laten aan eenen mensche die na my
 wezen zal. want wie weet, of hy wys zal zyn, of dwaas? daar-
 om besluit hy: Is 'et dan niet goet voor den mensche, dat hy ete
 en drinks, en dat hy zyne ziele het goede doe genieten in zynen
 arbeyt? Ik hebbe ook gezien, dat zulks van de hand Godes is.*

Waar toe de Christ'nen liefde ons raad, *Heb. 10.*

Schuw de eenzaamheit als't giftigft quaad. *25.*

Men is niet voor zich zelf alleen, *Phil. 2. 4.*

Maar ook voor andren in 't gemeen.

Geen koorenmaat bedekke uw licht; *Matt. 5.*

Het glinstere ook in elks gezicht, *15, 16.*

Zoo veel het zonder huichlen kan:

Dan krijgt'er Godt meer eere van.

Men vrage nu voortaan niet meer,

Hoe 'k dus alleen myn tyd passeer?

Dat niemand zulks te vreemt voorkoom,

Zoo helpe ik hem nu uit den droom,

En toon hier, hoe 'k den wintertijd

Zoo stil en afgezondert slijt.

Ik voelde in my een zoete drift,

Om dit te stellen in geschrift;

Want waar myn kennis my ontmoet,

Of wie my zend een brief of groet,

Ik hoor al dat'er word gepraat,

Hoe 'k leven kan in zulk een staat?

Elk dunkt, hy kan dit niet vermoên,

Dat iemand die't wel konde doen,

Indien hy 't anders hebben wou,

Zich zoo alleen behelpen zou.

Ja wel! zegt een die 't hoort of ziet:

Die man behoefd'et immers niet;

Dat hy, die zoo gantsch eenzaam leeft,

Geen wil meer van de werelt heeft.

Wat! wat! heft weêr een ander aan;

Men

Men moet hem eens ten besten raân; *
 't Geeft hem geen aanzien noch ontzag,
 Die doch wel anders hebben mag.

Ja wel, is 't mooglyk! zegt een aâr,
 Indien ik in zijn plaatse waar,

Ik

* Den wyzen voegt het veiligft, niet aan twee zyden te hellen; zy weeten dat raadsheden en vrienden tweezints zyn aan te merken, dat verfcheidene van aart, en licht en zwaar, zelden over een komen. 't Is in het zinnebeeld van den Ridder *Kats* klaar te zien.

Den Aap die niet en dient als om de gek te fcheeren,
 Gaat met een tegen-aart, de Schilpad van hem weeren,
 En fchouwt dat zedig dier, dat ftraag blyft in zijn huis,
 Om dat 'et niet en loop als ander wilt gefpuis.
 Een man van ftillen aart, heeft nimmer welbevallen
 Aan yemand, die van ouds genegen is te mallen.
 Ontgaat die tegenheid, zoo leefje onbevreesft,
 Daar is geen felder beul, als binnen in den geest.

Ik deê my beter wat te goê:
Hoe brengt hy zoo zyn leven toe?

Dan vraagt'er een weer; zit hy daar,
Nu noch al als een kluizenaar,
En zonder dat hem zulks verdriet?
'k Versta'my zulk een leven niet.*

Dan roept een vreemt en los gezelschap;
Dat lijkt het monniks leven wel, †
Hy zou met kleine moeite en pijn
Alzoo haast geestlijk kunnen zyn:
Als of het geestlijk leven maar *Gal. 6. v. 3.*
Aan kloosters vast gebonden waar,
En of niet elk van ons zyn vat *1 Theff. 4.*
Zoo wel in eerbaarheid bezat, *vers. 4.*

En

* 't Is niet buiten waarheid gezegt: dat vinnige boerteryen zonder onderscheid, spruiten uit een quadaardige natuur, en uit een voornemen om anderen te hoonen, alschoon men zelt daar geen voordeel by heeft. Ook wel uit ydelheid, of uit inzicht van zich zelf te verheffen.

† 't Is beter dat eene edelmoedige ziel zich van des spotters gezelschap afzondere. Daarom zegt *Thomas van Kempen*, die in zijn Celle blijft, vind'er in, dat hy dikwils buiten verliest. Doch dit Monniks leven kan geen volkomen gerustheid belooven, al schynt men eenen goeden Monnik, of godvruchtigen Woestynier te wezen. Wegens der Monniken orde is niet ondienstig dit klein verhoog te geven. Zy bewoonen de Kloosters, doen openbaare belydenis van vrywillige armoede, kuisheid, en gehoorzaamheid, volgens zekere regels: over welke zyn hunne Priooren, Opzienders, (Gardianen) Voorstanders, Prelaten, te weten, Abten of Oversten. Wat eenen Kluizenaar (Eremyt) aanbelangt, is eene die zich onthoudt in de woestijne, of eenzame plaatze.

En's werelts ydelheên kon vliên,
 Als juist geschooren Kloosterliên.*

Noch roept men ; Dit en heeft geen aart,
 Want komt hy t'huis, hy vind zyn haert
 Gants koud. Maar weten zy'er van,
 Hoe haast mijn viertje branden kan?
 Ik haal myn hout niet eerst van veer ;
 't Leit by my voor de schoornsteen neêr,
 Schoon uitgedroogt, en heel verjaart,
 Van 't Muntersch krijgsvolk fraai gespaart, †
 Veel meer dan eenig huisgerak,
 Of mantels, kleeren, zak of pak ;
 Het komt de blaasbalg schier te voor,
 En warmt het heel gemakje door.

Maar elk verwondert zich vooral,
 Hoe lang my hier de tyd wel vall'.
 't Is een uit hondert, die den schat
 Van stille bezigheid wel vat.

Men

* Het geestelijk kleed en de geschooren kruin baaten niet veel; maar een verbetering der zeden, en een volkome versterking onzer genegtheden, maken eenen waaragtigen godsdienstigen: dus drukt het *T. van Kempen* uit.

† Dit geschiede in 't 1665te jaar, toen Christoffel Bernard van Galen door den Koning van Engeland opgeruid, en met geld gestijft, den Staat der vereenigde Nederlanden, naer dat zijn krygsvolk alreede in derzelver gebied ingedrongen was, schanssen en kleine stedekens in 't Graafschap Zutphen overheerde; den Oorlog aankondigden: doch wierd in 't volgende jaar, zo door de aankomende Franse hulpbenden, als bondtgenootschap met Brandenburg, genoodzaakt vrede, met inruiming van 't genomene, te maken.

Men grijpt het al aan 't onregt end,
Dics maak ik 't alles hier bekend.

Wie nu dit leven prijft of laakt,
Ik ben'er zelve meê vermaakt,
En zinge als noch myn oude lied:
't Beval is 't al; en is 't zoo niet?
Ja zoo het spreekwoord heeft gelyk,
Is 's menschen zin zyn hemelryk.

Genomen dat dit leven my
Zomtyds wat ongemaklyk zy,
En juist niet ga gelyk 't behoort,
Is 't elders naer elk wenschen voort?
'k Weet zeker, dat by veel gezwier
Wel meer te ondeeg is als hier,
Zoo datm'er zomtyd knort en kijft,
En om een beufling misbaar drijft.
Zoo 't hier zomtyds niet regt en gaat,
Ik worde alsdan op niemand quaad,
Noch spreek iet, dat niet wel betaam'.
Ik ben hier doen en laten t'zaam,
En kan in al myn overleg,
Wel met my zelve over weg.
'k Ga evenmoedig uit en in,
En niemand overdwerft myn zin.
Een drooge beet met vrede en rust *Spr. 17. v. 1.*
Was ook weleer een Konings lust.
Niet dat mijn hoofd zoo korzel zy,
Dat ook een ander niet met my
Zou vreedzaam weten om te gaan;
Alleenlyk wijze ik hier mede aan,

Dat in een huis vol levens 't kruis
 Zoo wel is, als in 't eenzaam huis.
 't Zy hoe men 't schikk', met veel bedil,
 't Is nooit volmaakt naer iemands wil.

Indien ge iets beters vinden kunt,
 Dat word u wel van my gegunt.

'k Misprijs het goê van andren niet.

Elk leve maar, na dat hy ziet

Dat best, naer zyn beroep en staat,

Zyn werk gedye en effen gaat.*

'k Ben dus tot noch toe wel vernoegt:

En, zoo 't Godt anders met my voegt,

Ik voeg my naer zyn wil, hoe 't keert,

Na dat als dan de tyd best leert.

Of iemand my hier om beschimpt.

En 't vleeschlijk oordeel schoon beglimpt,

N

Ja

* Nooit heeft onze verhemelde Dichter toegelegd, om aan de aardsgezinde lievelingen zijne liefde over te geven. Zyne wysheid begreep de waarheid: Dat de liefde Godts, en die der waerelt, niet wel t'zamen kunnen woonen. Een dak is onbequaam, om Sara en Hagar by een te houden, de dienstmaagd moet voor de vrouwe wyken, en de woestyne kiezen. De reden, dat de hemel ter zyde moet staan, en de aarde den menschen tot een hemel geworden zy, is licht op te maken uit het antwoord dat de Hartog van Alva aan Hendrik den vierden, Koning van Vrankrijk, gaf, als hy hem vroeg: Of hy de Eclips, of Zonnewym, niet gezien hadde? *Neen*, sprak Alva; *want ik heb op de aarde zo veel te doen, dat my da tydi onsbreekt om den hemel te beschouwen.*

Ja of my schoon een werelts zot
 Voor vies houd, of te slecht en bot,
 Om met de menschen om te gaan,
 Ik stoor'er my heel weinig aan.* *Joh. 4. v. 5.*
 Wie wereltsch is, brengt wereltsch voort;
 En word van werelts volk gehoort. †

'k Ben

* Wel te recht zijn aan zodanige onervarene quelgeesten
 't zeggen van *Salustius* toepasselijk:

Zy voeren praats genoeg, maar weinig wyze taal.

Dierhalven is'er geen nutter wetenschap in de waereld,
 dan de zotternyen van anderen heuffelijk op te nemen:ge-
 beurt dat niet, dan maken wy van hunne dwaasheid de
 onze. 't Is dan best de schempers en logengeesten t'ont-
 wyken.

Men hoeft maar een, die eerlijk leeft,
 En van ons doen goedt oordeel geeft.
 Niets moet u licht aan 't spreken krygen,
 Dan 't geen, dat beter is, dan 't zwygen.
 Spreek, of gy leeren wilde 't geen
 Gy niet begrypen kunt alleen.

† *Terentius* stemt hier in overeen, als hy zegt: *Gewoeg-
 lijkheid baart vrienden, en waarheid haat.* De waarheid
 heeft zich althans benevelt moeten vertoonen: want zo ie-
 mant dezelve, zonder omwindfelen, wil voortbrengen,
 hy wort van ieder gehaat, maar voegt hy zich naer de wae-
 reld, hy wort van ieder gemint. Dus wort aan de ydel-
 heid een zetel opgerecht; en zy, die nooit by zich zelven
 intreden, en echter alles wel willen onderzoeken, moe-
 ten, door hooger vernuft van waereltsche wijsheid, die
 van God, buiten God, weten te redenkavelen, onder de
 zotskap of speelpop der waerelt, hunne bytzalf gevoelen;
 stel-

'k Ben wys, zoo 'k wys in 't myneben,
 En zoo 't gewicht myns ampts beken,
 Dat ik myn werk by daag bestell' 1 Joh. 9. v. 4.
 Eer my met schrik de nacht versnell',
 Myn adem ylt, van snik tot snik,
 Vast naer den lesten oogenblik;
 Gelyk een uirwerk, dat steeds gaat,
 En naer lang loopens stille staat,
 Doch niet weer opgetrokken word.
 Haast is myn tyd voorby gesnort.
 Dan leid daar ook al 't aardsch beleid,
 Aan deze stip hangt d'eeuwigheit.

HEER, SUS LUST MY U' WILL'.

*Dat hier geen blaadje ledig blyve,
 Hoor wat een deftig Leeraar schrijve,
 Ter plaats daar zijn deurwijs beleid
 Veel roemt van 't goed der Eenzaamheit.*

N 2

Joan-

stellende ten dien einde de mislagen en zotternyen van anderen, met een vergelykinge van de onze, als daar aan onschuldig, naakt en klaar ten toon. Zodanig wist zich eertyds de vermaarde *Gui Patin* (hier vooren gemelt) die schimper van 't hooft tot de voeten, te dragen. Zie hem afgebeeldt. Zijn hoofd, bef, wambes, kouffen, laersjes, al dat stelsel had den bras van de Mode, en pleitte tegen de ydelheit. In zyn gelaat had hy eenen zwier van Cicero, in zyn vernuft den aart van Rabelais. Zijn groote geheugenisse verschaftte hem altijd stoffe tot veel praatens, en hy praate veel; doch gelyk hy een menigte byzondere zaken wist, en het gezelschap verandering van voorwerpen gaf, hoorde men hem met groot vermaak.

96 W. SLUITERS WINTERLEVEN.
Joannes Hoorenbeek, Thcol. Pract. Tom. II.
Lib. IX. Cap. XXVI.

In het Duitsch vertaalt.

ONs geheele leven brengen wy of *alleen*, of met *anderen*, toe. Doch in allerlei maniere, altijd en voor alles, en in alles moet men Godt dienen; maar dewijl wy in gezelschap malkander lichtelyk beletten, ten minsten dat wy 't zoo vryelyk niet doen, dikwils ook zoo wel niet als 't behoort, hierom zoeken wy naerstelyk de gerustheit en eenzaamheit, op dat wy 't met Godt alleen zoo veel te vieriglyker en heiliglyker doen, als wy te meer alleen, en van menigerlei beletselen verder af zijn.

Opschrift, gevonden op het dootkleed des Dichters.

Dit is het laatste gewaad.

ZIe hier de kostlykheit, den rijkdom en den schat,
Die'k van al't aardische goed ten lesten meê zal dragen.

Daarom heb ik 'er nooit veel meê te doen gehad,
Vermits mijn oogen naer een beter opwaarts zagen.

O mensche, wiens begeert hier nimmer word verzaad,
Denkt immers op uw eind', als alles hier moet blijven,

Behalven d'edle schat der ziel' die met ons gaat:
Ei wilt dit zo in 't hert, als op uw grafkleed schryven.

HEER, SUS LUST MY U' WILLE.

Letterkeer 1618

WILHELMUS SLUYTERUS.

W. SLUITERS
VREUGDE-
 EN
LIEFDEZANGEN,

Aan de Christelyke Gemeente binnen en
 rondom in de buurten des Kerspels van

E I B E R G E N.

PSALM 32. vers II.

*Verblyd u in den Heere, ende verheugt u, gy rechts-
 veerdige, ende zingt vrolyk, alle gy op-
 rechte van herten.*

1 THESS. cap. 2. vers. 7, 8, 19, 20.

WY zijn vriendelijk geweest in 't midden van u, gelijk als een voedster hare kinderen koestert.

Alsoo wy, tot u zeer genegen zijnde, hebbende u gaerne willen mede deelen niet alleen het Evangelium Gods, maar ook onze eigene zielen, daarom dat gy ons lief geworden waart.

Want welke is onse hope, ofte blijdschap, ofte kroone des roems? En zijt gy die ook niet voor onzen Heere Jesu Christo in zijne toekomst?

Want gy zijt onze heerlijkheit ende blijdschap.

Op het uitgeven der Heilige

GEZANGEN,

Van den HEERE

W. S L U I T E R.

Miscuit utile dulci.

Eiberger akkers, milt bedout,
 Grasrijke beemden, weelig hout,
 In d'eêlste luchten opgeschoten;
 Kerktorens spits en hooge kerk,
 Gy boven al, gy rijft aan 't zwerk,
 Op S L U I T E R S maatgezing en noten.

De kunstbeminners danken u,
 Om hem, die hier, van zorgen schuw,
 Weêr rugwaart roept de gulde tyen;
 Hier eerst die zoete zangen zong,
 Zoo lekker op een kenners tong,
 Als versche tijm voor honigbyen:

Geen herderszangen, als het velt
 Der Siciljanen ons bestelt,
 Van Maro op een Roomsche wyze
 Gezet; maar als een herder past,
 Die Jesus schaapskoy hoedt voor last,
 Den hoogsten Dondergodt ten pryze.

Out Tibur houw het my te goê:
 Eibergen geeft dien gront niet toe,
 't Sabijnsche bosch niet, noch de streeken,
 Daar Flakkus dichtkunst rees om hoog
 En in de wolken, uit elks oog,
 Of vloeide op 't ruiffchen van de beeken.

De galm der Venusynsche lier
 Word nu verdooft met eenen zwier
 Van rym en rymstof, daar de koning
 't Hebreeuwse Godtshuis meê vereert,
 In 's hemels lofgalm uitgeleert,
 Als hy zijn kroon buigt voor Godts krooning.

Op zulk een dichtmaat, die best sluit,
 Noodt SLUITER Englereien uit;
 Die hem beminnen en belonken,
 Waar hy alleen in 't velt komt treên.
 Alleen en onverzelt? ô neen!

Om hier den Englezangk t'ontvonken;

Om t'onderhouden met muziek
 Zijn' eigen geest en 't hemelsch Rijk.
 't Zy dat de zon beginn' te rijzen,
 Of hooger op in 't Zuiden klimm',
 Of 's avonds duik' beneên de kim,
 Zijn dicht rolt schoon op hondert wijzen.

Nu haakt dat landwerk, om het licht
 t'Aanschouwen, dat het eeuwen sticht',
 Gewilt, gelezen in elks handen,
 Gezongen, waarmen Neêrlandsch spreekt,
 En bitse Nijdt heur tanden breekt,
 Die heilge dichters aan durft randen.

Dat

Dat 's eerst het rechte wit geraakt.
 Een dicht, dat sticht en ook vermaakt,
 Wint prijs, en kort den tijd zijn vlerken.
 Zoo gaan Muzijk en Poëzy
 Best, als twee Zusters, zy aan zy,
 Om 't woort des predikstoels te sterken.

Men zwijg van Orfeus nu voortaan:
 Zijn roem begint nu af te slaan;
 Hoewel hy boomen quinkeleerde
 Van hunne plaats met zijne tong,
 Een rots gedwee en vrolijk zong,
 En 't wilt zijn' wilden aart verleerde.

Men rep geen klucht noch dichters droom:
 De wilde woestheit by den toom
 Te houden, onder Nederlanders;
 Een ondier, en een hart van steen
 Met spel te temmen, week te kneên
 Is **SLUITERS** werk, of niemant anders.

J. VOLLENHOVIUS,
 Dienaar der Gemeinte Jesu
 Christi tot ZWOLL.

Des Dichters Aanspraak.

Getrokken uit zijn groot Gezangboek.

MYn Gedicht is niet beladen
Met gesmukte woordfieraden,
Die zomtijts zoo hooge gaan,
Datze niemand kan verstaan.

'k Wil met mijn gedicht niet dondren,
Noch my brengen in verwondren;
'k Zing dat ieder een verstaat,
Slecht en recht op voet en maat.

Kitteloorige Poëten,
Wilt gy hier van d'oorzaak weten?
't Is mijn ampt niet dat ik dicht,
Maar mijn ampt wel dat ik sticht.

'k Zoek den stijl niet, maar de zaken,
Datze 't hert inwendig raken,
Niet 't geluid dat d'ooren streel,
Maar dat zielen troost geheel.

Kan de medicijn maar heelen,
Weinig zal het dan verscheelen,
Of de meester die ze aanbied,
Heel welspreekend is, of niet.

Niet door kitteling der ooren
Werd Godts vreeze in 't hert geboren,
Maar door roering van 't gewis'
Tot der zielen laaffenis.

Dat ik doorgaans in deze mijne Gezangen de *plaatsen der H. Schrifture* op den kant getekent hebbe, is niet zonder reden van my gedaan, maar zy zyn als een getuigenisse van Godt zelve, dat deze wateren, die ik u hier presentere te drinken om uwe dorstige ziele daar mede te verquikken, zyn uit zyne fonteine zelve gekomen; want

Tutius ex ipso fonte bibuntur aqua.

Men drinkt zelfs uit de bron op 't alderveiligst water.

Aan de Christelyke Gemeente
t' E I B E R G E N.

Men kan 't zingen op de Wyze: *Laat een ander klagen, kreunen. Zie ons* Gezangboek. Fol. 148.*

Of, Looft den Heere mijne ziele: Of, O mijn ziel, wilt hem beminnen: Of, Coridon die weide schapen.

1.

GAat 'er van mijn Poëzye
 Ooit iets nieuws onz' Kerspel door,
 Dan gaat gy gemeenlyk voor,
 Eiberg met uw Burgerye,
 Die 'k 'er eerst meê moet verzien.
 Dat zal hier nu ook geschiên.

2.

't Mag dan vloeyen, of 't mag ebben,
 Met mijn *Vreugd- en Liefdezang*,
 't Rym ga met of zonder dwang,
 Gy moet boven al wat hebben,
 En zult hier dus, boven aan,
 Hoog by my te boeke staan.

3.

Ziet, mijn hert en mond zijn heden
 t'Uwaarts, door genegentheit,
 Opgedaan en uitgebreid.
 Schoon ik 't door mijn zwakke reden
 Nooit genoeg te voorschyn bring,
 Hoort nochtans nu, wat ik zing.

2 Cor. 6,
 vers. 11.

'k Wensch

* Dit ziet op zyn Gezangboek in quarto, gedrukt te
 Druuster, 1661.

4.
 'k Wensch dat ik in 't Huis des Heeren, Pl. 27, 4.
 Hand. 20, 20.
 Col. 3, 17.
 En in uwe huizen t'zaam,
 Zoo voortaan, in Jesus naam,
 Met u allen mag verkeereren,
 Dat mijn leven, stem, en schrift,
 U vertoon mijns liefdens drift.

5.
 Wat ik dichte, wat ik make,
 Wat ik yver, wat ik preek,
 Waar ik ooit myn hoofd meê breek,
 Of, vol onrust, 's nachts ontwake,
 Is al voor of om u meest,
 Achtien jaren lang geweest.

6.
 Zit ik meest, den dag door, *Eenzaam*
 In mijn *Huis by Wintertyd*,
 Niet dat my zoo zeer verblijdt,
 Als dat ik my fraai gemeenzaam
 Op den avond met u maak;
 Daar ik t'elkens weer naer haak.

Ziet dit
 breeder uitge-
 breid in myn
Eenzaam
Huis- en
Wintertyd
 bl. 50, enz.

7.
 Zoo 'k by d'een of d'aar, in orden,
 Korts nu niet geweest en zy,
 Wie 't ook is, die wachte my.
 Wat niet is geschied, mag worden.
 Niemand is'er, die 'k vergeet.
 Denkt hy anders, 't is my leed.

8.
 'k Zie (Godt lof) 't getal der vroomen
 Hier in onze stad zoo lang,
 Dat ik met elk' avondgang
 Noch zoo haast niet om kan komen.
 Zomtjids krijg ik zelfs belet,
 Dat mijn werk te rugge zet.

9.

Zoo Godt wil, en wy het leven,
 Kom ik haast u, op een ry,
 d'Een zoo wel als d'ander, by.
 'k Voel my sterk tot u gedreven,
 En zoo veel ik immer kan,
 Maak ik nu myn werk hier van.

Jac. 4. 15.
 1 Cor. 4.
 vcs 19.

10.

Mits ik hier, by Zomerdagen,
 Niemand schier met zijn gezind,
 Als ik kome, t'huis en vind,
 Is 't myn lust en welbehagen,
 Dat ik 's Winters, dag op dag,
 Huis by huis bezoeken mag.

Hand. 5.
 v. 40.

11.

Maar hoe vrolijk zyn myn gangen,
 Als ik, laat in d'avondstond,
 Langs de straat, zoo menig mond,
 Tot Godts lof, myn eigen Zaugen
 Uit veel huizen galmen hoor!
 't Raakt mijn herte door en door.

12.

Dat moet dan geheel verzoeten
 Of verzetten al het quaad,
 Dat my zomtijds van de straat,
 Tot myn onschuld, komt ontmoeten.
 Is'er een, die my bestrijd,
 Hondert maken my verblijd.

13.

Doch wat spreek ik van bestrijden?
 Niemand is'er onder u
 Ooit zoo zuur of stuur, of schuw,
 Of hy kan zich noch verblijden,
 Als ik hem bezoeken kom.
 Welkom ben ik hier alom.

'k Moet

14.

'k Moet u r'zaam getuig'nis geven,
 Dat ik hier, in ieder hoek,
 Vreugt zie over mijn bezoek.
 Zou mijn hert aan u niet kleven,
 Daar het uwe kleeft aan my,
 Vriendelijke Burgery?

Gal. 4, 15.

15.

Is'er iemand van u allen,
 Door een vleeschlyk misverstand
 Al te heftig overmandt,
 Ooit een haastig woord ontvallen,
 Tot mijn nadeel en verdriet,
 Dat meent gy zoo qualyk niet.

16.

Gy ziet eindlyk, dat Godts eere,
 En de stichting van zyn Kerk,
 Zyn het eenig oogmerk
 Van al wat ik ooit beweere.
 Zoo 'k niet wat van u verdroeg,
 'k Hadd' u nimmer lief genoeg.

1 Cor. 10, 32.

1 Cor. 14, 12,
26.

2 Cor. 12, 19.

1 Cor. 13, 7.

17.

Liefde dekt ook, zonder klagen,
 Allerlei gebreken toe.
 Liefde neemt het al in 't goe.
 Liefde kan veel lasten dragen.
 Liefde ziet zoo weinig leed,
 Datz' ook roet, als suiker, eet.

Spr. 10, 12.

1 Pet. 4, 8.

18.

Kond ik schoon met Engletalen
 Tot u spreken, wat waar dat,
 Zoo 'k geen liefd' in 't hert en had?
 'k Waar als klinkende metalen,
 Of een schel, slechts hel en hol;
 Veel gerucht en weinig wol.

1 Cor. 13,

v. 1.

'k Wil

19.

'k Wil voortaan u steeds beminnen,
 Hoe gy 't immer met my maakt.
 Zoo der een zyn liefde staakt.
 Dien wil ik met weldoen winnen.
 Hoe men 't ook met my aan gaat,
 Ik vergelde goet voor quaat.

Rom. 12,
 v. 22.

20.

Zoud ik Eibergs nadeel zoeken?
 Neen. Veel liever en veel eer
 Wil ik Eibergs roem en eer,
 Met mijn dichten, met mijn boeken,
 Zoo verbreiden over al,
 Dat'er elk van weten zal.

Ziet de
 Voorreden
 of Opdragt
 onzer E-
 bergsche
 Zanglust.

21.

Daar men nooit van Eiberg droomde,
 Noch eens wift, of hier of daar
 Eiberg in de werelt waar,
 En of daar de Berkel stroomde,
 Word nu alles, voor en naer,
 Door mijn boekjes, openbaar.

22.

Zoo blijft noch, na hondert jaren,
 Alzoo wel als nu ter tyd,
 Eibergs name wijd en zyd,
 Als wy lang zyn heen gevaren,
 Daar men haast vergeten is,
 Heuglyk in gedachtenis.

Pred. 9, 5.
 Spr. 10, 7.

23.

Nooit ben ik zoo zeer verlegen,
 Als wanneer ik vrees', dat gy
 Iets verkeerts gevoelt van my;
 Nooit zoo vroolyk daarentegen,
 Dan, als gy, na liefdens aart,
 Alles recht en wel verklaart.

I Cor. 11, 5.

Laat

24.

Laat ons zoo malkander lieven,
 Dat geen ramp of tegenheit
 Onze liefd' ooit weder scheid.

1 Joh. 3, 23.
 Spr. 17, 17.

Denkt eens, doe 'k mijn *Liefdebrieven*
 U, in d'oorlogstyd, toezond,
 Hoe 't met u en my doe stond.

25.

Laat uw godsvrucht nooit vermindren.
 'k Hebb' op aarde geen vermaak,
 Welk my zoo aan 't herte raak,
 Als dat gy, mijn lieve kindren,
 Gaat op waarheids effen straat,
 't Goede doet, en 't quade laat.

3 Joan.
 vers 4.

Pf. 34, 15.

26.

Leeft vooral in vreed'en liefde,
 En de Godt van liefd' en vreed
 Is en blijft u altijd meê.

2 Cor. 13,
 vers 11.

Al wat ooit uw herte kliefde
 Of verdeelde van malkaar,
 Dat vergeeft doch d'eene d'aar.

Col. 3, 13.

27.

Sa, vervult mijn blijdschap immer,
 Dat gy, zonder arg of schyn,
 T'zamen eensgezint meugt zyn
 Breekt niet daar ik bouw en timmer.
 Onvreed dood, vernielt en breekt,
 Wat de vrede baard en queekt.

Phil. 2,
 vers 2.

Jac. 3, 16.

28.

Woont hier d'een zoo dicht by d'ander,
 Deur by deur, aan eene straat,
 Woont ook, zonder twist of haat,
 Zoo door liefde by malkander.
 Zyt een hert en een gemoed.
 O! dan is 't zoo goet en zoet.

Pfal. 133,
 vers 1.

Hand. 4, 31.

Pf. 133, 1.

Zoud

29.

Zoud gy niet naer eendracht haken?
 't Vaandel, dat de Burgersjeugt
 Langs de straat hier zwaait met vreugt,
 Zegt, dat * *Eendracht macht kan maken.*
 't Staat 'er in gemaalt met goetd.
 Ziet dan, dat gy Eendragt houd.

* *Concordia
 res parva
 crefcunt.*

30.

Maar dat Jesus * *Vreëbaniere*,
 Die all' onvreë heel ontzegt;
 Onder ons is opgerec't,
 Leert in allerlei maniere,
 Dat elk, achter hem, voortaan
 Op het vredepad moet gaan.

* *Vredevaan,
 d i. Euange-
 lium des vre-
 des. Eph. 6.
 25. Zie Ief.
 11, 10, 11
 13.*

31.

Nooit of zelden vind' ik twiflen
 By de huisliën om ons heen:
 Elk is met het zijn te vreën,
 'Zonder nydt; of frydt, of liften.
 Dat het hier dan ook zoo ga.
 Zoekt de vreed' en jaagze na.

Pfal. 34, 15.

32.

Hoed u, dat der huisliën yver
 U den prijs niet af en winn'.
 Wakket, Burgers, stelt u in:
 Gy behoeft geen ftraffe drijver,
 Zoo gy u voortaan door my
 Willig leiden laat, als zy.

Ief. 11, 6.

33.

Zoo zy naer de Kerk toe vlieden
 Voor- en achtermiddag weer;
 Denkt, het moet te eer en meer,
 Zoo naby, van u gefchieden.
 Die de Kerke woont op 't naast,
 Kom'er doch niet allerlaaft,

34.

Phil. 3.

v. 23.

Hebr. 13, 17.

Spr. 15, 24.

Col. 3, 1, 2.

Draagt u steeds als Hemelborgers,
 Waarde Borgers dezer plaats.
 Zoo geeft gy veel vreugts en baats
 Aan het werk uws Zielbezorgers,
 Die uw wegen Hemelwaarts
 Tracht te stieren van dit aardfch.

35.

1 Th. 5, 11.

Pf. 27, 2, &c.

Ep. 6, 18, 19.

Iac. 5, 16.

1. Theff. 2,

vers 19.

Sticht gedurig d'een den andren.
 Strijd voor Sions Borgery.
 Bid met allen ernst voor my,
 Voor u zelfs en voor malkandren.
 Zoo word gy, voor Jesus throon,
 Eens myn vreugt, mijn roem en kroon,

Aan onze Gemeente in de Buurte van

H A A R L O.

Men kan dit zingen na de Muzyke en Zangwyzen
 gestelt op onze Gezangen, *Op myn ziel, om Godt te
 loven*, Fol. 16. Of, *Valsche ruste van 't geweten*:
 Fol. 104. Of, *Dichter die de blinde werelt*:
 Of, *O Vechtstroom met uw blanke zwaanen*:
 Of, *Zo lang leefden wy in vreugde*.

I.

H Aarloo, schoon gy ons wat verder,
 Dan onz' andre buurten, woont,
 'k Zie nochtans, hoe gy uw Harder
 Alle liefd' en gunst betoont.
 Gy begeert, naer mijn genoegten,
 Tot geschiklykheit en deugt
 U in alles meé te voegen,
 Waar gy immer kont of meugt.

1. Tessl. 5,

12, 13.

Kom

2.

Kom ik uw Kappelken nadren,

Gy kont, zonder klokgeluid,
Haast tot my by een vergadren.

Luft en liefde lokt u uit.

Als gy dan, zoo mans als vrouwen,

Weerzyds fraai bezet uw perk,

Lijkt, in 't aangenaam aanschouwen,

Uw kapelken wel een kerk.

3.

'k Voeg my daar, in alle wyze,

Willig naer 't begryp van elk.

'k Voed u, niet met vaste spyze,

1. Cor. 3;

vers. 2.

Maar, als Kinderkens, met melk.

Wilt daar na zoo yvrig haaken,

Groeit 'er zoo geneuglyk by,

Dat gy proeven meugt en smaaken,

1. Pet. 2;

vers. 2, 3.

Hoe goedaardig Jesus zy.

4.

Komt zoo, naer mijns herten wenschen, vers. 4;

Tot dien levendigen steen,

Wel verworpen van de menschen,

Maar by Godt zeer dierbaar, treên.

Ja word gy ook zelfs, met eenen,

Tot een geestelyk gebouw,

Zoo als levendige steenen,

Dat'er Godt zyn vreugt aanschouw.

5.

Of nu onze Kerspelkerke

Juist wat verder van u leid,

Dat geeft aan gezond' en sterke

Klein' of geene moeyelykheit.

Dikwils zou een Christen haaken,

Om langs zulk een zoete weg

Gen 14;

v. 63.

Zyn gemoed wat te vermaken

Met aandachtig overleg.

O 2

Om

6.

- Col. 3, 2. Omal 't aardfch gepeins te bannen,
En uw hert en zin te zaam
Tot het hemelfch in te spannen,
Is die Kerkweg zeer bequaam.
Handel. 8. Wie met vreugt dien wil pafferen,
27, 39. 't Zy verzelffchapt, of alleen,
Moet, in heen en wederkeeren,
Al zyn tydt aan Godt befteen.

7.

- Pfal. 42, vers 1. O! hoe ging de fchaar, vereenigt,
Eertyds met een blyde gang,
En de feeftelyke menigt
Naer Godts huis met vreugdezang!
Hoe wierd doe met lof en Pialmen
Zulk een langen weg verkort!
Pfal. 84, vers. 8. d'Eene troep wierd door de galmen
Van een ander aangeport.

8.

- vers 6, 7. Haarloo, leert gy ook zoo doorgaan,
Zet u op 't gebaande pad.
Die altyd op 't effen fpoor gaan,
Worden niet licht moe noch mat?
Jef. 26, 7. Die den Heere steeds verwagten
Jef. 40, 31. * d. i. ge-
vleugelt, als * gevlerkt.
met vleugelen, Eph. 3. En verkrijgen nieuwe krachten
16. Daar zyn Geest haar meê verfterkt.

9.

- Phil. 2, 15. Mits gy door uw aardfchen luifter
Elke *Buurt*' te boven gaat,
Ef. 110. 3. Blinkt ook, als een licht in 't duifter,
Meest door heiligheids fieraat.
Godt verlicht' u door zyn klaarheit,
Dat uw zielen allermeeft
1 Pet. 1, 22. In gehoorzaamheit der waarheit
Zyn gereinigt door den Geest.

Laat

10.

Laat de broederliefde binnen
 In uw herten vierig zyn,
 Dat gy steeds malkaar meugt minnen,
 Ongeveinst en zonder schyn. Rom. 12, 9.
 Leeft zoo minlyk met malkandren,
 In uw buurte, nu voortaan,
 Dat de een altyd den andren
 Tracht in eere voor te gaan. vers. 10.

11.

Zoo zult gy, als ik bywylen
 Ook uit liefde t'uwent kom,
 Dus met yver tot my ylen,
 En vergaren van rondom.
 't Is zoo zoet van ons begonnen.
 Godt verleen' ons zyn gena,
 Dat wy 't lang vervolgen kunnen,
 En die lust niet af en sta.

12.

Laat ons op malkandren merken,
 Dat wy, met te scherper spoor,
 Tot de liefd' en goede werken
 Opgewekt zyn, na als voor. Heb. 10,
 Laat ons onze t'zamenkomste
 Nimmer licht, om 't een of 't aar, 14, 15.
 Achterlaten; mits de vroomste
 Daar noch al meer goets vergaar'.

13.

Dat gy met te meer verlangen
 t'Zamen tot ons komen meugt,
 Zullen wy met Psalmgezangen
 En veel liedren zyn verheugt. Eph. 5, 10.
 's Heeren lof dus uitgeklonken, Pf. 32, 18.
 Zal ons zoet en lieflyk zyn, Pf. 34, 2.
 Meer dan daar men is beschonken Pf. 104, 34.
 Met den allerzoetsten wyn. Hoogl. 1,
 vers. 4.

14.

- Als Godt zag, dat wy zoo traaglyk
 Luc. 24, 25. Wierden aangezet ter deugt,
 Gaf hy ons, zoo gansch behaaglyk,
 't Eel gezank tot meerder vreugt.
 Col. 3, 16, Maar hoe word met alle zoetheit,
 Als veel stemmen zyn gepaart,
 Pfal. 100, Uitgebreid Godts groote goetheit,
 1, &c. En zyn wet met lust bewaart!

15.

- Op. 7, 11, 12. Hy, die onder d'Englen rangen
 Pfal. 22, Eeuw'ig woont, woont ook te zaam
 vers 4. Onder Iſr'els lofgezangen,
 Matt. 6, 9. Daar geheiligt word zyn naam.
 Hierom zal hem ook de wooning
 Zyn bereid door onze ſtem,
 Tot een teeken en vertooning
 Onzer liefd' en lust naer hem.

16.

- Laat u ook myn Zanggedichten,
 In myn Boekjes t'zaamgeſtelt,
 Daar toe wyflyk onderrichten,
 Col. 3, 16. Als gy dus malkaar verzelt.
 'k Hebz' uit liefd' aan u gegeven.
Haarlo mijn genegen buurt,
 Alles is voor u geſchreven
 Zoo veel jaren als het duurt.

Aan onze Gemeente in de buurte van

M A L L E M.

Men kan 't zingen als 't voorgaande: Of op de
Wyze: *Zoo lang leefden wy in vreugde.*

1.

M *Allem*, waardste nagebuuren,
Die by ons ter kerke hoort,
Ik verheug my t'allen uuren
Om uw yver tot Godts woord.
Als de klokken u maar roepen,
Trekt gy, tegen 't laatst geluid,
In 't gemeen met heele troepen
Vrolyk en eenparig uit.

2.

't Is dan mooi of leelyk weder,
Nat of droog, of warm of koud,
Gy komt achtermiddaags weder,
Mits u nooit de gang berouwt.
Wilt zoo voortgaan, zonder wanken,
In dit nut en noodig werk.
Maakt'et, dat men uwe banken
Nimmer leeg ziet in de kerk.

1. Cor. 15.

58.

Luc. 10, 42.

3.

Brand u in den heeten Zomer,
Op de *Mall' mer Haar*, de zon,
Word daar door als dan niet loomer,
Maar stelt Godt daar tot een bron.
Hebt gy langs die dorre heide,
Blad noch schaduw tot verdek,
Dat dan Godt, met zyn geleide,
Tot uw zielsverquikking strekk'.

Pl. 84, 7.

Pl. 23, 1.

2, 3, 4.

4.

Of komt u, by wintertyden,
 Daar de zuure stuure wind
 Vinnig in uw aanzicht snyden,
 Dat gy dan daar by verzint,
 Hoe na felle wintervlagen
 Eens een vreugdezomer naakt,
 Daar men van verdriet en plagen
 Nimmermeer word aangeraakt.

5.

'k Zing met lust van u, *ô Mallem*,
 Stemt te zamen in met my,
 Dat het al de lucht door gallem.
 'k Zegg' het zonder vleyery;
 Gy zyt myne vreugt en kroone,
 Daar ik moedig roem op draag.
 Is 't dan vreemt, dat ik betoone,
 Hoe uw yver my behaag?

6.

Zoo ik zomtyds d'een of d'ander
 In uw buurt bezoeken kom,
 Daatlyk zyt gy by malkander,
 En vergaart u van rondom.
 't Vlocit, van achter en van vooren,
 Met'er haast ter deuren in,
 Om wat goeds van my te hooren.
 Dat gaat wonder naer myn zin.

7.

Waarom zoud ons zulks niet passen?
 Ziet men niet, hoe 't snoo geboeft
 Aan malkander hangt, als klaisen,
 En in 't quade t'zaam vertoeft?
 Waarom zouden dan de vroomen,
 Tot betrachtning van het goed,
 Ook niet vriendlyk t'zamen komen,
 Met een hert en een gemoed?

Daar

8.

Daar door wafst dan, aan weerzyden,
 Onze liefd' en blydschap aan,
 Zoo tot spyt van die 't benyden,
 Alstot lust van die 't verstaan.
 Immers word des Heeren Rustdag,
 Daar wy meest op zyn vergaart,
 Ons dan tot een zielen lustdag,
 Die ons veel genoegen baart

Ief. 58, 13,
 14.

9.

'k Mag niet zitten, by de zotten,
 In een luidbaar drinkgelach,
 Daar met gabberen en spotten
 Word vergeten all' ontzag.
 Wie daar 't lachen lust, ik zucht 'er,
 En kan daar niet vroolyk zyn:
 Liever toev' ik, stil en nuchter,
 By u, zonder bier of wyn.

Ier. 15, 17.
 Pf. 69, 13.

10.

Ons staan drooge nuchtre praatjes
 Van wat goets en zoets best aan,
 Zomtyds word het vry wat laatjes,
 Eer wy yan malkander gaan.
 Als w'ons met gezang verquikken,
 Nu en dan zoo wel te pas,
 Loopen, dunkt ons, al de snikken
 Van mijn uurwerk veel te ras.

Pfal. 104,
 33, 34.

11.

Dus te zamen neer gezeeten,
 In den ronden kring, by 't vier,
 Met een vry en bly geweten,
 Maken wy recht goede cier.
 Maar wanneer wy 's Zomers komen,
 Met meer volks, en met mooi weer,
 Onder schaduw van uw boomen,
 Dat verheugt ons noch veel meer.

1 Tim. 1, 5.
 Spr. 15, 15.

12.

Zelfs het volk uit groote steden,
 Zoo 't dit maar eens hoort en ziet,
 Pred. 1, 2. Acht hier by dan d'ydelheden
 1. Jo. 2, 16. Van all' aardfche grootheit niet.
 Zy getuigen, heel bewoogen,
 Dat haar onze veldgezank
 Heeft verrukt en opgetoogen
 Door het aangenaam geklank.

13.

Handl. 2. Godt zy lof en prys gegeven,
 46, 47. Dat wy met eenvoudigheid
 En verheuging t'zamen leven,
 Pfal. 63, 6. Daar de ziel in welluft weid.
 Spr. 14, vers 13. 's Werelts vreugt geeft veel misnoegen,
 Ja heeft zelf in 't lachen smert:
 Joan. 16, vers 22. Onze blydschap, zonder wroegen,
 Gaat ons lang daarna aan 't hert.

14.

Om u met vermaak te stichten,
 Zelfs wanneer ik van u ben,
 Schenk ik u myn Zanggedichten,
 't Afdruk van myn hert en pen.
 Col. 3, 16. Leeft, en zingt, met aangenaamheit,
 1 Th. 5, 11. Sticht en onderricht malkaar.
 Heeft 'er een wat meer bequaamheit,
 Dat zy voor u allegaar.

15.

Eph. 5, 19. Wie niet lezen kan die hoore.
 1 Ko. 22, 19. Wie niet zingen kan, die spreek.
 * Myn Ge- Doch 't en ga niet slechts in d'oore,
 zangen in 4°. Maar het herte werd ook week.
 daar ik dit
 eertyds voor
 in gefchreve, *Malle*, uitgelezen hoekje,
 en aan die
 van Mal- Die uw liefde toont aan my,
 lem gegeven Neemt in dank weer aan dit * Boekje,
 hebbe. En gedenkt 'er myner by.

Denkt

16.

Denkt 'er myner by, veel jaren,
 Als ik lang al ben verrot.
 Zegt dan zomtyts; O! hoe waren
 Wy te zaam verheugt in Godt?
 Kan ik dan niet tot u spreken
 Met myn mond en tong, als nu,
 Laat dit Boek u dan noch preken.
 Zoo rukt my geen dood van u.

17.

Zelfs ook uw nakomelingen,
 Die noch niet geboren zyn,
 Konnen zoo eens spreken, zingen,
 Of iet hooren van het myn;
 Tot dat wy hier na al t'zamen
 Gantsch volkoomlyk zyn verëent,
 En niet dan Godts lof beramen,
 In de Hemelsche Gemeent.

Openb. 1.
 6, 7.

Aan onze Gemeinte in de Buurte van

OLDENEIBERG.

Men kan 't zingen op de wyze: *Waarom zoud ik met
 vermaken &c. Zie onze Gezangen, Fol. 86. Of,
 Grootte Godt die de aardsche Goden: Of, Laat uw
 dienstknecht gaan in vrede: Of, Als de hooge nood
 by tyden: Of, Fillis wie zou kunnen treuren:
 Of, Droefheit moet ons hart niet raken.*

1.

Olden-Eiberg, wie kan weten,
 Of gy zoo misschien meugt heten,
 Om dat gy *Oud Eiberg zyt,
 En dien naam hebt nagelaten,
 Als 't gebouw van kerk en straten
 Nieuws gezet wierd aan uw zyd.

* Men
 pleegt doch
 Old voor Oud
 te zeggen,
 gelyk hier
 en elders
 noch ge-
 schied.

Ziet.

2.

Ziet gy hebt en houd dien name.
Hebt de daad ook, en houd t'zame

Openb. 2.
vers. 4.

D'oud en eerste liefde steeds,
Die by jongen en by ouden

Matth. 24,
vers. 12.

Al te zeer is aan 't verkouden,
Ja schier uitgebluscht alreeds.

3.

Dat nooit onder u verouwe
't Oud gebod van liefd' en trouwe,

1. Jo. 2, 7.
Gal. 6, 2.

Ons door Jesus leer en wet

Joa. 15, 13.

En zyn voorbeeld zoo gegeven,

Dat het nu en al onz' leven,

Joan. 13, 34.

Is en blyft een nieuw gezet.

4.

Olden-Eiberg, u bemin ik.

In uw lieve buurte win ik,

Gal. 4, 18.

En uw yver neemt al toe,

t'Zaam by ouden en by jongen.

1 Thef. 3, 9.

(Godt zy daar voor lof gezongen)

Openb. 2,
v. 3.

Word hier van doch nimmer moe.

5.

Is uw kerkgang na gelegen,

Langs vermakelyke wegen,

Harden effen als een deel,

Pfal. 42, 5.

Wilt hem dan met vreugt passeeren.

Laat u nooit daar van afweeren,

Door yet anders dat u streelt.

6.

Joan. 1, 23.

Zulk een weg moet u doen haken,

Matt.: 3, 3.

Om ook slecht en recht te maken

Pl. 24, 7, &c.

's Heeren weg, en zyne paân,

Eph. 3, 17.

Dat de Koning aller eeren

Hoogl. 5, 6.

Tot uw herten in mag keeren

Zonder haaft weer door te gaan.

7.

Ziet gy dat de zonneſtraalen
 Uit den oosten voor u praalen,
 (Eerze zuidwaarts klimt in top)
 Als een Bruidgom uit zyn kamer
 Denkt daar by: veel aangenamer
 Gaat de Heilzon voor ons op.

Pſ. 19, 5, 6.

Mal. 4, 2.

8.

Ziet gy voort den Berkel vlieten,
 En u ſterk te moeten ſchieten,
 Dat u dan te binnen koom,
 Hoe gy ook alzo, met hoopen,
 Godt door yver aan moet loopen,
 Als een ſterke waterſtroom.

Pſal 34^e
vers 6.

9.

Merkt gy, hoe die zuiv're beeke
 Onophoudlyk houd haar ſtreeke,
 Zonder datz' ooit rugwaarts keer,
 Zoo moet gy ook noot bezwyken,
 Noch van Godt te rugge wyken,
 Of beweegt zyn gins en weer.

2. Th. 3, 13^e
Hebr. 3 12.
Matt. 15, 7.

10.

Hoort wat Chriſtus Dienaars zeggen,
 Om, 't met heilig overleggen,
 Te bewaaren als MARY,
 Zyn aandachtge kuifche Moeder,
 Dat het u tot zielenvoeder
 Ter beſtemder tyd gedy.

Luc. 10, 16^e
Luc. 1. 19.
51.

1. Pet. 2, 2.

11.

Wederhaalt malkaar, al gaande,
 Waar de Leeraar toe vermaande,
 Wat hy ſtrafte, wat hy prees,
 Waar hy trooſte, waar hy dreigde,
 Waar hy alles heenen neigde,
 Wat hy allerſterkſt bewees.

Luc. 24. 13,
14.
2. Tim. 4, 2.

12.

Word door 't ongemak niet droever,
Als u, op den *hoogen oever*

Dan de wint om d'ooren blaaff.
Hoed u slechts, dat al dat fraaye
U daar niet uit 't hoofd en waaye,
En in wind verdwyn te haaft.

13.

Noch bescheid' ik en bedinge,
Als ik in uw buurte zinge,
En met vraagjes onderricht,
Komt dan lieflyk by malkander,
Dat gy d' een zoo wel als d'ander

1. Th. 5,11. In 't gezelschap word gesticht.

14.

Zit dan niet gelyk versuften:
Nadert, uit uw beide kluften
Van de recht en slinker zy,
Daar wy zyn in huis gekomen,
Of in schaduw van de boomen
Neder zitten op een ry.

15.

2. Tim. 6,6. 't Brengt genoeg en gewin toe.
Heeft'er iemand noch geen zin toe,
Leid dien ook al zoetjes aan,
Dat hy 't eens komt zien en hooren.
't Zal misschien hem zoo bekooren,
Zach. 8,11. Dat hy meermaals meê wil gaan.

16.

Lieve, doet het, met u allen,
Niet om my slechts te gevallen,
Maar meest om uw eigen best,
1. Pet. 5,2.
2 Cor. 5,14. Niet uit vrees, of als gedwongen,
Maar door liefde sterk gedrongen,
En vrywillig aangeprest.

17.

'k Zal, met u aldus te leeren,
Niemants geld en goed begeeren.

Hand: 20.33.

'k Zoek het uwe niet, maar u.

2. Cor: 12.14.

'k Stel het aan uw eigen oordeel.

Zoek ik ooit van u myn voordeel,
Blyft by my vry altyd schuw.

2. Cor: 12.17.

18.

'k Heb meer yver en verlangen
Om te geven dan t'ontfangen,
Mits my zulks veel zaal'ger is.

Hand. 20.

vers 35.

Maar ik zal geduurig haaken
Om uw zielen ryk te maken,
Zoo ik goud en zilver mis.

2 Cor. 6.12.

Handl. 3. 6.

19.

Olden-Eiberg, neem in 't goede
Wat ik, oprecht van gemoede,
En uit liefde, voor u doe.

Zoo gy, naer myn welbehagen,
My wat goets weer toe wilt dragen,
Draagt my wederliefde toe.

1. Theff. 5,

12, 13.

Aan onze Gemeente op

't L O O.

Men kan 't zingen op de wyze: *Zyt geloofd, ô Godt
en Heer. Zie onze Gezangen, Fol. 128. Of, Schoon-
ste Nimsje van het wout: Of, Princes hier kom ik.*

1.

L O o, gy moet ook in den rang
Van myn Zang,

Daar ik onze Kerspels luiden,
Elk byzonder in haar hoek,

Meê bezoek,

Ooft, en West, en Noord, en Zuiden.

Uw

2.

1. Theff. 3. Uw genegenheit tot my,
9, 12. Maakt my bly,
En ik wensch, dat gy moogt weten,
Hoe 'k uit ware liefde zucht
Naer 't gehucht,
Daar gy zyt zoo klein gezeten.

3.

Matt. 18, Zyt gy klein en slecht in 't oog
vers 10. 'k Acht u hoog,
En kan my met u vermaken,
Meer dan daar de werelt pronkt,
Lacht en lonkt,
Met een schyn van groote zaken.

4.

2. Joan. 2. 't Is in waarheit al maar schyn,
16, 17. En geen zyn,
1. Cor. 7. Wat zich voordoet hier beneden:
vers. 31. Een verdwynende vertoog
Voor ons oog,
Pred. 1, 2. Ydelheit der ydelheden.

5.

Ziet onze 'k Heb de werelt *als een riet*,
Gezangen *Buiten iet*,
fol 98. *Binnen niet*, lang af gekeeken,
Spr. 23 5. En by al, wat met 'er daad
Haast vergaat,
Door bevinding vergeleeken.

6.

Matt. 4, Zatan vind den meesten kans,
vers 8. Daar de glans
Van al 's werelts Koninkryken,
Met haar heerlykheit, zoo schoon
Staat ten toon,
Zoo wy niet wel voor ons kyken.

7.

Hierom heeft een Christen winst,

Daar hy minst

Is verlegen, hoe zyn oogen

Van al dat bedrieglyk mooi

En getooi

Zullen werden afgetoogen.

Pfal. 119,
vers 37.

8.

Zie 'k zomwylen d'ydelheên

Van de steên,

Dan gedenk ik, zonder jokken;

O die op den *Looschen-Brink*

Nu weer gink,

Daar zou zulks my niet verlokken.

9

Als wy by u met gemak,

Onder 't dak

Van den blaauwen hemel, zingen,

Dat'er elk van vrolyk werd,

Daar is 't hert

In den hemel best te bringen.

Phil. 3, 20.

10.

Hoe gelukkig waar uw stand

Dus op 't land,

Kond gy uw geluk recht kennen,

En met Godt maar ommegaan,

Om voortaan

Meer en meer aan hem te wennen!

Mich. 6, 8.

Job, 22, 21.

11.

Jesus kennen maakt ons ryk.

Schaad' en slyk

Is daar alles by te achten,

Hier door leert gy, allergeest,

Elk om 't seerst,

Naer Godts Koninkryk te trachten.

1. Cor. 1, 5.

Phil. 3, 8.

Mat. 6, 33.

12.

Jer. 9, 23, Hebt gy op geen geld of goed,
 24. Hoog van moed,
 Als veel grooten, u te roemen,
 By ootmoedige kennis Godts
 Is de trots
 Aller ryken niet te noemen.

13.

Spreuk. 30, Godt voed elk hier met zyn deel.
 vers 8. Is 't niet veel,
 Dat hy u hier geeft ten besten,
 Wat hebt gy, om u te voén,
 Veel van doen?
 Kleine vogels, kleine nesten.

14.

Syr. 31, 22. Wie Godt kent, en dient en eert,
 Is geleert
 Zich naer kleinen staat te voegen.
 Godtsvrucht brengt het grootst gewin
 Voor ons in,
 I. Tim. 6, Met een zonderling genoeg.
 vers 6.

15.

Matt. 3, Brengt gy slechts aan uwen oort
 v. 8. Vruchten voort,
 Die geloof en boet betamen.
 Psal. 110, Zoekt, met heiligheits sieraat,
 v. 3. 't Volk van staat
 Edelmoedig te beschamen.

16.

Zyt doch nimmermeer alzo
 Op het *Loo*,
 Jud. v. 12. Als de dorre doode boomen,
 Die daar op een Brink noch staan
 Daar voortaan
 Matt. 21, 19. Vrucht noch blad weer aan wil komen.

Maar

17.

Maar zyt als een boom, geplant
Aan den kant

Pfalm 1,
vers 3.

Van den *Berkel*, daar ter zyden,
Die zyn vrucht, in zyn saytoen,
Frisch en groen,

Voortbrengt op bequame tyden.

18.

Hebt gy in de kerk Godts woord
Aangehoort,

Luc. 11, 28.

Vloeit niet door, gelyk de sluizen,
Die gy dan weer over moet,
Daar de vloed

Hebr. 2, 1.

Nu en immer door komt bruizen.

19.

't Geen gy hebt, dat houd wel vast.
Jesus last

Openb. 3, 11.

Matt. 11, 30.

Is gemakkelyk te dragen,
En zyn jok is licht en zacht,
Mits zyn kracht

Ons in alles zelfs wil schragen.

Phil. 3, 13.

20.

Amen. Godt doe zelve nu
Dus aan u;

Jer. 28.
vers 6.

Hy bevestig' dit al t'zamen
Ja hy zelve doe alzoo

Aan het Loo,
Als wy van hem bidden. Amen.

Aan onze Gemeente in

H U P S E L.

Men kan 't zingen op de wyze: *Laat een ander klagen, kreunen. Zie onze Gezangen, Fol. 148. Of, Fytje Floris myn speelmeisje.*

1.
HUpsel, houd u *hups* en fierlyk,
 Phil. 4, 8. Dat gy, om uw *hupsche* deugt,
 Waarlyk *hupsel* heeten meugt.
 Rom. 13, Draagt u zedig en manierlyk,
 vers 13. Dat elk een uw *hupsheit* roem',
 En van *hups* u *hupsel* noem'.

2.
 Gaat geduurig *hups* te kerken.
 Nergens is 't zoo *hups*, als daar.
 Daar zal elk in 't openbaar
 Matt. 5, Zien uw goed' en *hupsche* werken;
 vers 16. En Godt krygt'er dies te meer
 t'Zaam van u en andren, eer.

3.
 Moet uw kerkgang vlak door 't veld zyn,
 Dat men woest en eenzaam ziet,
 Hebt daar in doch geen verdriet:
 Noogl. 7. Want daar kont gy best verzelt zyn
 vers 11. Met den lieven Godt in 't stil,
 Naer uws herten wensch en wil.

Daar

4.

Daark ondgy u best bereiden
 Met gebeden en gesmeek,
 Dat gy doch niet uit de preek
 Zonder voordeel weer meugt scheiden.
 Wat al hulp geeft eenzaamheit,
 Als ze wel word aangeleid?

Eph. 6, 18.

5.

Dies te vierger en te vryer
 Kan men bidden op een oort,
 Daar geen mensch ons ziet of hoort;
 En hoe vryer dan, hoe blyer.
 Bruykt gy woorden of gebaar,
 Niemand en bespot die daar.

Matt. 6, 6.

1. Sam. 1,
12, 13, 14.

6.

Jesus zelfs zocht hier beneden
 Dikwils zulk een vrye steê,
 En heeft in Gethsemane,
 Eenzaam, allersterkst gebeden.
 Eenzaamheit geeft geen verdriet,
 Daar men 't hert voor Godt uitgiet.

Marc. 1, 35.

Matt. 14, 23.

Matt. 26, 36.

Luc. 22, 44.

Psal. 62, 9.

7.

Of, mishaaft u 't eenzaam wand'len,
 Zoo bescheid of wacht malkaar,
 Om in 't vrye veld aldaar
 Van wat stichtlyks t'zaam te handlen,
 Zoo als Jesus Jongren deên,
 Daar by zelf quam by hen treên.

Marc. 16, 12.

Luc. 24, 13,
&c.

8.

Woont gy schoon wat van de Kerk af,
 Schikt het, dat gy op uw tyd
 's Achtermiddags daar weer zyt.
 Maakt 'er slechts gewoont en werk af,
 Om u van uw dish te spoên,
 En met hemels kost te voên.

Jo. 6, 51, 58.

9.

Dan zal 't u gemaklyk vallen
 Wat een aar met moeite doet,
 Arbeid word door lust verzoet;
 Luc. 10. 42. En om 't beste deel van allen,
 Schoon 't een dwaas niet acht nog kent,
 Mag wel vlyt zyn aangewend.

10.

't Is myn vreugt en welbehagen,
 Dat ik zomtyds u bezoek,
Hapsel, in uw *hapschen* hoek,
 En zal nimmermeer vertragen,
 Waar ik immer met het myn
 U voortaan te dienft kan zyn.

11.

Schoon ik, als de dagen korten,
 En de weg wort vuil en nat,
 Koud en windig week en glad,
 Myne bykomst op moet schorten,
 't Schort dan aan myn liefde niet,
 Maar aan tyd, gelyk gy ziet.

12.

Openb. 1, 10. Eer ik op den dag des Heeren
 Mijn gezette taak en werk
 Afgedaan hebbe in de kerk,
 Ziet men meest den dag passeren.
 Zoo 'k dan elders noch verschyn,
 't Moet niet al te verre zyn.

13.

Of ik zelfs wel, zonder schroomen,
 Tegen weer en wind kan staan,
 En door dik en dun wil gaan,
 Om aldaar by u te komen,
 Mijn gezelschap schroomt 'er voor,
 En het kan 'er zoo niet door.

't Vreeft

14.

't Vreeft vooral voor 't overvallen
 Van den avond, mits de tyd
 Ons al stillekens ontglyd,
 Als hy met een zoet gevallen
 Dus in *Hupfel* word besteed.
 't Word dan duister eer men 't weet.

15.

Maar zoo 'k zomtyds hier of ginder
 Meermaals dan in *Hupfel* kom,
 Mijne liefd' en is daarom
 Tot u allen niet te minder.
 Komt de zoete tyd weer aan,
 Dan moet gy voor'andren gaan.

16.

Denkt 'et vry, dat mijn verlangen
 Naer u allen grooter zy
 Dan het uw ooit is naer my.
 Voelt ge uw hert aan my te hangen,
 't Mijne hangt aan u ook weer,
 En misschien al vry wat meer.

Rom 1, 11,
&c.

17

Kan mijn komst u ooit verblyden,
 Komt, als d'andre buurten doen,
 Dan ook vaerdig tot my spoên,
 En vloeit toe van allen zyden,
 Dat wy t'zamen vrolyk zyn,
 Ik door 't uw', en gy door 't mijn.

18.

Neemt mijn boekjes t'zaam in dank aan.
 Is'er onder u een man,
 Die daar uit iet leezen kan,
 Schikt u by hem op de bank aan,
 En hoord toe; of zing te zaam,
 Zyt gy daar toe ook bequaam.

Col. 3, 16.

19.

1. Kon. 1.
vers 39.

Of men juist geen fraaye stem heeft,
 't Komt daar op by Godt niet aan,
 Die het herte kan verstaan,
 Dat de meeste kracht en klem heeft.
 Doet uw beste by malkaar,
 Met het een gezang op 't aâr.

20.

Deut. 32,
vers 2.

Laat het, als een regen druppen
 Op uw zielen allermeeft.
 't Hert, ontsteken door Godts Geest,
 Zal my ook in *Hupsel huppen*,
 En opspringen van geneugt.
 Wel bekoom ons deze vreugt.

1. Sam. 2,
vers 1.

Aan onze Gemeinte in de buurte

Genaamt den

HOLTERHOEK.

Op de wyze: *Dus in onzen Godt verblyd.*
 Of: *Wel op, wel op, ik ga ter jagt.*
 Of: *Windeke daar het bosch af dritt.*

1.

Holterboek, hoe klein gy zyt,
 Gy maakt my al meê verblyd,
 Als gy nadert,
 En vergadert,
 Daar ik in uw buurte maar
 Kom' bezoeken d'een of d'aâr.

Schoon

2.

Schoon gy ook maar, met u all',

Twee of drie waart in getal,

'k Gaaf u eere,

Mits de Heere

Zelfs tot twee of drie alleen

Gaern' in 't midden wenscht te treên.

Matt. 18,
vers 20.

3.

Of gy, in geringen staat,

Dus eenvoudig heenen gaat,

'k Acht u echter

Niet te slechter,

Mits ik my zorgvuldig wacht,

Dat ik nooit het klein veracht.

Matt. 18,
vers 10.

4.

'k Zing u meê een Liedje toe,

Als ik d'andre buurten doe.

Holterboekje,

Neemt dit boekje

Vol van geestelyk gezank,

Door my zelfs gemaakt in dank.

5.

Laat het nooit weêr van u gaan.

Kond gy 't zelve niet verstaan,

Of niet leezen;

't Zal doch wezen

Tot bewys aan ieder een

Hoe 'k u hertlyk min en meen.

6.

Wat gy zelve niet en vat,

Zal de jeugt uit onze stad

U wel zeggen,

En uitleggen,

Zoo gy my en haar bezoek

Gaern' hebt in den *Holterboek*.

7.

Schoon uw buurt de kleinste zy,
 't Komt uit andre buurten by,
 En vermeert u,
 Elk begeert u

Tot gezelschap aan zyn zyd.
 Maakt de plaats vry ruim en wyd.

8.

't Is een lust om aan te zien,
 Hoeze, in menigt', tot u vliên.
 Stoelen, banken,
 Leeders, planken,
 En alzulk gezeet word dan
 In der haast zoo vol als 't kan.

9.

Komen wy aldus tot u,
 Weest dan ook voor ons niet schuw;
 Komt tot d'andren
 Met malkandren,
 Word maar ergens hier ontrent
 Ons byeenkomst u bekend.

10.

Maar maakt boven al uw werk
 Van te komen in de Kerk.
 Loopt niet verder,
 Want uw herder

Hoogl. I,
 vers 7.

Wyft u aan, waar Jesus weid,
 En waar hy zyn kudde leid.

11.

Joa. 10.
 vers 27.

Jesus roept u met zyn stem:
 Hoort gy die, en volgt gy hem,
 Dus genegen,
 Op zyn wegen,

Joan. 8,
 vers 12.

Zoo en gaat gy nimmer mis,
 Noch verdwaalt in duisternis.

Blyft

12.

Blyft door liefde t'zaam gevoegt,
 En met Christus vergenoegt;
 Wilt hem kennen,
 En narennen.

Col. 2, 2.

Ph. 3, 8, 20.

Hoogl. 1, 4.

's Levens woort heeft Hy alleen.
 Waar zoud gy dan anders heen?

Joan. 6,
 vers 68.

13.

Hoopt op hem, en loopt om prys.
 Zoekt hem niet om d'aardsche spys,
 Hy wil geven
 Spys ten leven,

1. Cor. 9, 24.

Joan. 6, 26,
 27, 50, 51.

Ja is zelfs het levend brood!
 Dat ons vry maakt van de dood.

14.

Wat de werelt hoog waerdeert
 Schyn te klein voor uw begeert?
 Christus winnen
 En beminnen

Phil. 3, 8.

Ioan. 14, 28.

Is het allerhoogste goed,
 Daar men sterk naer trachten moet.

15.

Wilt gy ryk zyn en geacht
 Boven alle staat en macht,
 Daar de menschen
 Hier naer wenschen,
 Acht al 't aardsch als drek en slyk,
 En staat naer Godts Koninkryk.

1. Cor. 6,
 vers. 10.

Psal. 17, 14.

Phil. 3, 19.

Phil. 3, 8.

Matt. 6, 33.

16.

Denkt, dat Godt en wyze liên
 Op uitwendgen glans niet zien.
 Elk rechtvaerdig
 Is meer waerdig

1. Cor. 1, 26.

Iac. 2, 2, 3, 4.

Sprenk. 12.

vers 26.

Dan zyn naasten, die te hoog
 Door zyn waan en trotsheit vloog.

Obad. vers

2, 3, 4.

'k Hou

17.

2 Sam. 6, 22. 'k Hou my zelf op 't hoogst vereert,

Iac. 1, 9. Als ik met u ben verneert,

En wy 't zamen

Iet beramen,

Pf. 34, 2. 4. Daar Godts lof en heerlykheit

1. Cor. 10, Lieflyk door word uitgebreid.

31.

18.

Pfal. 131, 1. 'k Wandel niet in iet, dat my

2 Cor. 72, Al te groot en wonder zy.

13.

U te slichten.

Matt. 28. 19.

t'Onderrichten,

Rom. 15, 4. Of te troosten, met Godts woord,

Is de vreugt, die my bekoort.

19.

Dat een aar verheven schyn,

Ik wil met u nederig zyn,

Liever zingen

Met geringen,

Dan naer hooge dingen staan,

Die myn ampt niet aan en gaan.

20.

Heb. 13, 6. Maar leeft gy ook dus in 't klein

Met uw eigen staat te vroen.

't Groot en heerlyk

Schynt begeerlyk,

Maar veel moeite, zorg en last,

Is 'er in 't gemeen aan vast.

21.

Die zig naer geringen stand,

Buiten nyd en stryd, op 't land,

Met genoeg,

Weet te voegen,

Is 'er vry wat beter aan,

Kond hy zyn geluk verstaan.

22.

Zyt gy klein, zyt rein te zaam,
 En word groot en hoog van naam
 Door uw handel
 En uw wandel.

2. Cor. 7, 1.

Deur. 26, 29.

Heilige Godtvruchtge liên
 Zyn meest heerlyk en gezien.

Psal. 16,

vers 3.

23.

Heiligheit is in der daad
 Voor Godts huis het best sieraad.

Psal. 93,

vers 5.

Die versier u,

En Godt slier u

Door zyn woord en Geest voortaan,
 Om zyn heilge weg te gaan.

Psal. 143,

vers 10.

Ief. 35, 7.

24.

Zoo zal ik, myn leven lank,
 Met een dankbaar lofgeklank,
 Godt daar boven
 Hertlyk loven

Psal. 146,

vers 2.

1. Cor. 1. 4.

1. Theff. 3.

vers 5.

Om uw yver, liefd', en deugt,
 Daar gy meest my door verheugt.

Aan de gezamentlyke Gemeente van

E I B E R G E N .

Op de wyze; *Mallein*, waardste nagebuuren:
Of: *Vechstroom met uw blanke zwaanen.*

I.

Ief. 23, 16. **L**aat de werelt, los van zinnen,
Fred. 11, 9. Zingen, met veel lust en *vreugd*,
Van onkuifche *liefd'* en minne,
Tot bekooring van de jeugt.
Ik heb alzo groot verlangen,
1. Tim. 5, 22. Dat ik, met een kuifch gemoet,
U myn VREUGT- en LIEFDEZANGEN
Steeds toezingen mag zoo zoet.

2.

2. Cor. 11. vers. 2. 'k Zal met lust en yver hellen,
Om u, als een reine maagt,
Eenen manne voor te stellen,
2 Cor. 5, 9. Dat gy hem alleen behaagt,
Hof. 2, 18, 19. Christo, die uw heeft verkooren
Tot zyn Bruid, en eens voor al,
Ioan. 3, 29. Eph. 5, 25. Liefd' en trouw heeft toegezwooren,
Ioan. 13, 1. Die hem nooit berouwen zal.

3.

Ioan. 14, 23. Liefst en looft hem t'allen tyden;
Luc. 12, 36. Acht hem hoog, en wacht op hem,
Ioan. 3, vers 29. Op dat ik my mag verblyden.
Om des Bruidgoms lieve stem,
Hoogl. 2, vers. 10. Daar hy zelve zyn vriendinne
Zoet meê toespreekt en ontfangt,
2. Cor. 6, 6. Als zy hem, uit zuivre minne,
1. Cor. 6, 17. In den Geest zoo vast aanhangt.

Welk

4.

Welk is onze hoop of vreugde,
Onze roem of eerekroon?

1. Theff. 2,
vers 19.

Gy, zoo gy u schikt ter deugde,
Gy, voor Jesus glorithroon.

'k Wil geen andre roem begeeren,
Dan dat ik slechts in dien dag,
In de toekomst onzes Heeren,
Over u my roemen mag.

1cr. 9, 23,
2. Cor. 1,
vers 14.

5.

Loons genoeg heb ik te hoopen,
Zoo 'k dan zie, hoe 'k niet om niet
Hebb' gearbeid noch geloopt.

1. Cor. 9, 17,
Phil. 2,
vers 16.

Hierom acht ik geen verdriet,
Noch geen moeyelyke dingen,
Als ik mynen dienst alleen
Mag met vrolykheit volbrengen,
En met vreugt aan u besteen.

Handl. 20,
vers 24.

2. Cor. 3, 5.

6.

Zoo dan, myn sieraat en eere,
Myn gewenschte Broeders t'zaam,
Staat alzoo doch in den Heere.

Phil. 4,
vers 1.

Lyd en stryd om Jesus naam.
Laat u nooit van 't goet verhindren.
Ik en hebb' geen meerder vreugt,
Als dat gy, myn waarde kindren,
In de waarheit wandlen meugt.

Handl. 5, 41.

3. Ioan,
vers 4.

7.

Hoe zou 't anders wezen kunnen?

Mids ik al myn tyd en vlyt
Slechts aan u begeer te gunnen,
Die my aanbevolen zyt.

Handl. 20, 28.

Die 'k uit liefd' ook, als een vader
Zyne kindren, troost en slicht,
Daar ik schatten voor vergader
Door een vaderlyke plicht.

1. Theff. 2,
vers 11.

2. Cor. 12,
vers 14.

'k Zoek

- 2 Cor. 6, 10. 'k Zoek u alle ryk te maken,
 Matt. 6, Niet met schatten dezer aard,
 19, 20. Die door my en myne zaken
 Nimmer zullen zyn vergaart:
 Rom. 1, 11. Maar met geestelyke gaven,
 Eph. 1, 3. Die men van den Hemel erft,
 Ps. 63, 2, 3. Die begeerte zielen laven;
 Op. 14, 13. Die men meê draagt als men sterft.

- Col. 4, 11. Helpt my Christus Koninkryke
 Steeds verbreiden over al,
 Col. 2, 19. Dat uw aanwas klaarlyk blyke,
 Zoo in yver als getal.
 Hand. 5, 14. Helpt my t'zaam, als onverdriet'gen,
 1. Cor. 15, 57. Zatans helsehe ryk en magt
 Hand. 26, 11. Door uw tegenstant verniet'gen,
 Jac. 4, 17. Altyd nuchter op uw wacht.
 1. Pet. 5, 8.

- Phil. 3, 16. Wandelt naer den rechten regel
 Onzer ingedrukte leer,
 1. Cor. 9, 2. En zyt my alzoo het zegel
 Myner roeping in den Heer.
 1. Cor. 3, 6. Daar wat goeds door my geplaut is,
 Psal. 101, 8. En veel quaads is weg geruimt,
 Ezech. 3, 14. Ziet men, dat Godts eigen hand is,
 2. Tim. 4, 4. En myn ampt niet is verzuimt.

- Matt. 3, 2. Draagt bekeeringswaerde vruchten;
 Heb. 13, 17. Zoo doe ik met vreugde 't myn.
 Doe ik 't met verdriet en zugten,
 Dat zal u niet nuttig zyn.
 Ioan. 16, 6, Ben ik droevig en verslagen,
 12. 'k Ben dan ook min toegerust
 Om veel goeds u voor te dragen,
 1 Theff. 5, En de geest word uitgeblust.
 19.

12.

O dan, laat ons, waar wy meugen,
 Doch malkander, dag by dag,
 Zoo verquikken en verheugen,
 Dat onz' herte juich' en lacch';
 Dat wy Godt met zegeklanken,
 Altyd even frisch en bly,
 Onderlingen mogen danken,
 Ik voor u, en gy voor my.

Pfal. 16, 9.
 1 Theff. 3,
 vers 9.

13.

'k Hebb' u lief, en moet u pryzen,
 Om uw liefd' en vriendlykheit,
 Die gy my zoekt te bewyzen,
 Zoo gewillig en bereid.
 Maar uw lust om 't woordt te hooren,
 En het blykelyk bewys
 Dat gy daar door zyt herbooren,
 Is myn zoetste drank en spys.

1 Cor. 11,
 vers 2.

Luc. 10, 39.
 &c.

1 Pet. 1, 23.
 Joan. 4, 34.

14.

Wilt gy my genoeg geven,
 Doet dan met myn dienst profyt;
 't Geeft my als een nieuwe leven,
 Zoo gy nieuwe schepsels zyt.
 Wat ik zoek, en meest begeere,
 Is niet uw liefstaligheid,
 Maar inzonderheit Godts eere,
 En uw eige zaligheid.

1 Cor. 3, 9.

1 Th. 3, 8.

2 Cor. 5, 17.

2 Cor. 12, 14.

1 Cor. 10, 31.

Rom. 10, 1.

1 Cor. 10, 33.

15.

Bid, dat Godt my wil versterken,
 En door zynen Geest voortaan
 Zoo geweldig medewerken,
 Dat uw herten open gaan.
 Hy moet zelf u overtuigen,
 Als van ons iet werd gezeid,
 Ja verstand en wille buigen
 Tot geloofsgehoorzaamheit.

Ep. 6, 18, 19.

Phil. 1, 19.

Marc. 16, 20.

Hand. 16, 14.

Joan. 16, 8.

Jo. 15, 26, 27.

Pf. 119, 36.

Rom. 16, 26.

Laat

Fl. 95, 1, 2. Laat ons Godt alhier zoo loven,
 Openb. 15, Dat wy namaals zynen naam
 vcrs 4. Ook verheerlyken daar boven,
 Op. 7, 11, 12. Met veel duizend Eng'len t'zaam.
 Spr. 1, 33. Daar het alles, zonder vreezen,
 Open. 21. 4. Zonder moeit of arbeits,
 Open. 19, 7. VREUGD- en LIEFDEZANG zal wezen
 Open. 7, 12. In der eeuwen eeuwigheit.

E I N D E.

OP HET

B U I T E N L E V E N .

Van den Eerw. Heere

WILHELMUS SLUITER.

Die geerne zag veel goede dagen,
 Die myden wil de snoode lagen
 Van dien, die listig loert en vleit
 Tot nadeel van de zaligheid:
 Die onder Godts gelei wil wand'len,
 Die niet dan 't goede wil behand'len,
 En alles richten naer Godts stem
 Van Horeb en Jeruzalem,
 Die myde al wat de rust kan rooven,
 Die heff' zyn ziel van d'aard naer boven.
 En leer van SLUITER, voor en na,
 Het oude TECUM HABITA.

A. BORNIUS.